

บทที่ 3

ยาเสพติดกับความมั่นคงของชาติ

นับตั้งแต่พม่าสูญเสียเอกราชแก่อังกฤษในปี พ.ศ. 2429 ความสัมพันธ์ระหว่างไทยและพม่าก็ได้หยุดชะงักลงไประยะหนึ่ง แม้กระทั่งเมื่ออังกฤษคืนเอกราชให้แก่พม่าในปี พ.ศ. 2491 แล้วก็ตาม ไทยได้สถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตกับพม่าในปี พ.ศ. 2491 แต่ความสัมพันธ์ของประเทศทั้งสองมิได้ใกล้ชิดราบรื่นแต่อย่างใด ทั้งนี้เพราะรัฐบาลพม่าหากระแวงว่าไทยให้การสนับสนุนกองกำลังชนกลุ่มน้อยให้ทำการต่อสู้กับรัฐบาลพม่าดังเช่นรัฐก้นชนในอดีต ซึ่งรากเหง้าของปัญหาชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ ในพมานั้น เกิดจากตัวรัฐบาลพม่าหรือรัฐบาลทหารพม่าเอง ที่ไม่ยอมปฏิบัติตามเงื่อนไขของข้อตกลง “Attlee – Aung San Agreement, January 28, 1945” ที่ระบุว่า “ชนกลุ่มน้อยในพมามีสิทธิในการกำหนดใจตนเองว่าจะขึ้นกับรัฐบาลพม่าหรือไม่ก็ได้” นับเป็นเหตุให้ชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ เรียกร้องสิทธิในการปกครองตนเอง และขอแยกตัวเป็นอิสระ ซึ่งรัฐบาลทหารพม่ายอมรับเงื่อนไขไม่ได้ และสำคัญที่สุดคือ รัฐบาลทหารพม่าสมัยพลเอกเนวิน พลเอกเส่งวิน พลเอกชอหม่องและพลเอกตานฉ่วย (ค.ศ. 1962 – 1995) ตามลำดับ ได้ใช้นโยบายเน้นการใช้กำลังทหารขนาดใหญ่และอาวุธที่เหนือกว่าปราบปรามชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ ในห้วงฤดูแล้งเกือบทุกปี ต่อเนื่องกันมานานหลายทศวรรษ ทั้งนี้เพื่อจะเข้าครอบครองดินแดนและทรัพยากรธรรมชาติในเขตอิทธิพลของชนกลุ่มน้อยและต้องการปกครองชนกลุ่มน้อยต่อไปโดยไม่เปลี่ยนแปลง ชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ จึงได้จับอาวุธขึ้นต่อสู้กับทหารพม่า เพราะคิดว่าไม่มีวิธีการอื่นที่ดีกว่านี้อีกแล้ว แต่ชนกลุ่มน้อยก็ไม่สามารถจะบังคับให้รัฐบาลทหารพม่าหันหน้ามาเจรจาและยอมมอบอำนาจปกครองตนเองแก่ชนกลุ่มน้อย รัฐบาลทหารพม่าไม่ประสบผลสำเร็จในการปราบปรามชนกลุ่มน้อยในระยะยาวเช่นเดียวกัน ในเมื่อชนกลุ่มน้อย กลุ่มต่อต้านรัฐบาลทหารพม่า และพรรคคอมมิวนิสต์พม่าต่างก็มีศัตรูเป็นตน ๆ เดียวกัน คือ รัฐบาลทหารพม่า สงครามกลางเมืองในพม่าจึงไม่ยุติ

นอกจากนี้ความไร้เสถียรภาพ ทางการเมืองและความแตกแยกภายในพม่าเองเป็นสาเหตุให้คณะทหารพม่า ใช้เป็นเหตุผลอ้างความชอบธรรมในการยึดอำนาจการปกครองจากรัฐบาลพลเรือนชุดแรก และชุดเดียวของพม่า ในปี พ.ศ. 2505 และได้ใช้นโยบายปิดประเทศมุ่งสู่ “เส้นทางพม่าสู่สังคมนิยม” (Burmese Way to Socialism)⁶⁸ ตัดขาดการติดต่อกับโลกภายนอก มุ่งปฏิรูปเศรษฐกิจ

⁶⁸ Yozo Yokota, United Nations, Commission on Human Rights 52 nd Session, Report on the situation of human rights in Myanmar, 5 February 1996.

และการเมืองตามแบบของพม่าเอง ภายใต้การควบคุมอย่างเคร่งครัดของคณะรัฐบาลทหารพม่า นำโดย นายพล เนวิน

การปิดประเทศของพม่าไม่ยอมติดต่อกับโลกภายนอกนั้น เหตุผลประการหนึ่งคือ ต้องการฟื้นฟูประเทศภายใต้วิถีทางสังคมนิยม นั้นเพราะไม่เชื่อในวิธีการแบบประชาธิปไตยของรัฐบาลพลเรือนว่าจะสามารถนำพม่าไปสู่การสร้างเอกภาพ และความเป็นระเบียบเรียบร้อยภายในสังคมของพม่าได้ และเหตุผลอีกประการหนึ่ง ก็เพราะพม่ามีความหวาดกลัวการตกเป็นประเทศอาณานิคมของต่างชาติอีก เหตุผลนี้เองที่ทำให้พม่าหวาดระแวงและเกลียดกลัวชาวต่างชาติยิ่งนักและระมัดระวังอย่างยิ่งที่จะติดต่อกับต่างประเทศ⁶⁹

อย่างไรก็ตามตลอดระยะเวลากว่าสองทศวรรษ ที่คณะทหารได้ปกครองประเทศภายใต้วิถีสังคมนิยมพม่า ก็ไม่สามารถแก้ปัญหาภายในประเทศได้ ชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่าง ๆ ยังคงเรียกร้องรัฐบาลให้อำนาจแก่พวกตนได้ปกครองตนได้ปกครองตนเองตามสนธิสัญญาปางหลวง (Panglong Conference) ตามที่คณะผู้ชาติเคยให้สัญญาไว้ในปี พ.ศ. 2490⁷⁰ อีกทั้งปัญหาทางการเมืองที่คณะทหารผู้ปกครองยังคงเป็นอภิสิทธิ์ชนในสังคมและยังคงชี้นำประชาชน กระตุ้นแรงกดดันให้แก่ประชาชนมากยิ่งขึ้น ประกอบกับความตกต่ำทางเศรษฐกิจ ซึ่งรัฐบาลภายใต้การนำของทหารไม่สามารถแก้ไขวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจได้ แต่หาทางออกด้วยการยกเลิกระบบเงินจ๊าต (Kyat) แต่มิได้ใช้จ่ายค่าชดเชยแต่อย่างใด⁷¹ สิ่งนี้เป็นเสมือนคลื่นใต้น้ำ รอคอยประทุ ในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2531 ประชาชนพม่าเดินขบวนเรียกร้องให้รัฐบาลทหารพม่าคืนอำนาจการปกครองให้แก่ประชาชน หลังจากที่รัฐบาลทหารก็ไม่สามารถแก้ไขปัญหาดัง ๆ ได้ การเดินขบวนได้กลายเป็นการชุมนุมของประชาชนจากทุกสาขาอาชีพ ทั้งนักเรียน นักศึกษา พระ ช่างบ้าน และแม้แต่ข้าราชการบางกลุ่ม จนกระทั่งคณะทหารใช้กำลังปราบปรามประชาชนผู้เรียกร้องประชาธิปไตย อันนำไปสู่เหตุการณ์อันน่าเศร้าสลด ในวันที่ 8 สิงหาคม 2531

เมื่อใดที่มีการสู้รบรุนแรงระหว่างทหารพม่ากับชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ บริเวณชายแดนไทย - พม่า จะมีกระสุนปืนใหญ่ฝ่ายทหารพม่า ตกในเขตประเทศไทยทำให้สถานที่ราชการตลอดจนบ้านเรือนราษฎรและทรัพย์สินของราษฎรไทยที่อาศัยอยู่ตามแนวชายแดนด้านตะวันตกได้รับความเสียหาย บางครั้งเมื่อมีการสู้รบติดพัน ทหารพม่าจะลอบข้ามเข้ามาในเขตประเทศไทย เพื่อโจมตีโอบล้อมค่ายกะเหรี่ยงที่ตั้งอยู่ริมแม่น้ำเมยใกล้เขตประเทศไทย จนเป็นเหตุให้รัฐบาลไทยต้องตัดสินใจส่งกำลัง

⁶⁹ Josef Silverstein, *Burma Politics*. (New Jersey : Rutgers University Press, 1980). p 86-89

⁷⁰ Martin Smith, *Burma : Insurgency and the Politics of Ethnicity*, (London : Zed Books Ltd, 1993).p 77 - 79.

⁷¹ ชาญวิทย์ เกษตรศิริ, พม่า : ขบวนการนักศึกษากับประวัติศาสตร์อันระทึกใจ, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์น และมูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2533) หน้า 99.

ทหารและตำรวจตระเวนชายแดนผลักดันทหารเข้าสี่กั๊กออกไป ทำให้สถานการณ์ชายแดนไทย – พม่าตึงเครียดอยู่เนือง ๆ ผลจากการสู้รบจะมีชนกลุ่มน้อยชาวกะเหรี่ยงและชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ (ในต้นปี ค.ศ. 1992 – 1993) อพยพเข้ามาในเขตประเทศไทย จำนวนประมาณ 66,252 คน และเป็นผู้หลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่าอีกจำนวนประมาณ 250,000 – 350,000 คน ผู้อพยพและผู้หลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่า ใช้ดินแดนประเทศไทยเป็นฐานปฏิบัติการก่อการร้ายในพม่า จนเป็นเหตุให้รัฐบาลทหารพม่ากล่าวประณามรัฐบาลไทยว่าดำเนินนโยบาย “รัฐกันกระทบ” หรือ “ตีสองหน้า”⁷² ฝ่ายรัฐบาลไทยได้ตอบได้ว่า รัฐบาลไทยมิได้ให้การสนับสนุนชนกลุ่มน้อย แต่ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้อพยพและผู้หลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่าเพื่อนุชนธรรมเท่านั้น เพราะบุคคลเหล่านั้นประสบกับความทุกข์ยากต่าง ๆ นานาในการและพร้อมที่จะผลักดันผู้อพยพและผู้หลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่าทั้งหมดให้กลับออกไปเมื่อสถานการณ์กลับคืนสู่ปกติแล้ว ปัญหาชนกลุ่มน้อยในพม่าส่งผลกระทบต่อประเทศไทย ในด้านความมั่นคง ด้านการป้องกันประเทศ ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และความมั่นคงด้านสังคมจิตวิทยา นอกจากนี้ยังเป็นภาระหนักให้แก่รัฐบาลไทยที่ต้องให้การช่วยเหลือทางด้านเสบียงอาหาร เสื้อผ้า และการรักษาพยาบาลแก่ผู้บาดเจ็บด้วย นับเป็นการบั่นทอนเศรษฐกิจของประเทศไทยจำนวนไม่น้อย⁷³

เนื่องจากรัฐบาลทหารพม่าได้กำหนดยุทธศาสตร์ ให้กองทัพบกสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยงหรือชาวกะเหรี่ยง ภายใต้การนำของพลเอกโบเมียะเป็นศัตรูอันดับหนึ่ง ที่รัฐบาลทหารพม่าต้องการปราบปรามอย่างเด็ดขาด เพราะชนกลุ่มน้อยชาวกะเหรี่ยงมีศักยภาพทางทหารสูงกว่าชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ และเป็นแกนนำสำคัญของกลุ่มพันธมิตรประชาธิปไตยแห่งพม่า (DAB) ชาวกะเหรี่ยงจึงเป็น “ตัวแปร” สำคัญเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับพม่า เพราะที่ตั้งกะเหรี่ยงเป็น “รัฐกันกระทบ” ระหว่างพม่ากับประเทศไทยพื้นที่ จังหวัดชายแดนด้านตะวันตกของประเทศไทยส่วนใหญ่ติดต่อกับกะเหรี่ยงหนึ่งเขตพื้นที่ภายใต้อิทธิพลของชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ นั้นอุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ ไม้สัก แร่ธาตุ และอัญมณี ฯลฯ

ความขัดแย้งและการสู้รบระหว่างกองกำลังชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่าง ๆ กับกองกำลังทหารรัฐบาลพม่า มีสาเหตุมาจากการที่พม่าได้เรียกร้องเอกราชจากอังกฤษภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ยุติลง ในครั้งนี้ พม่าได้ชักชวนให้รัฐต่าง ๆ ร่วมมือด้วยโดยขอให้รวมตัวกับพม่าเพื่อจัดตั้งเป็นสหภาพ อันเป็นก้าวแรกในการดำเนินการเรียกร้องเอกราชคืนจากอังกฤษต่อไป จากผลการประชุมผู้นำของรัฐต่าง ๆ ที่เมืองปางหลวงในรัฐฉานในปี พ.ศ. 2490 ได้ตกลงกันว่า รัฐต่าง ๆ ยินดีเข้าร่วมกับพม่าเพื่อรวมตัวกันในรูปแบบของสหภาพภายใต้เงื่อนไขว่าเมื่อประกาศใช้รัฐธรรมนูญแล้ว 10 ปี พม่าต้องยินยอมให้

⁷² ผู้จัดการ 2 พฤศจิกายน 2535 : 24.

⁷³ ชุดควบคุมที่ 34 อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก, “ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของผู้พลพม่า 2536 – 2537”, หน้า 4-6.

รัฐต่าง ๆ ได้ปกครองตนเอง แต่เมื่อถึงกำหนดแล้วรัฐบาลพม่ากลับไม่ทำตามเงื่อนไขดังกล่าว อีกทั้งไม่ยอมให้ชนกลุ่มน้อยได้มีสิทธิในการปกครองเท่าเทียมกับชาวพม่า และยังมีนโยบายที่จะกลืนเชื้อชาติต่าง ๆ ของชนเหล่านี้ให้หมดไป โดยพยายามบีบบังคับให้ชนกลุ่มน้อยละทิ้งเชื้อชาติ ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีของตนมาเป็นชาวพม่าโดยสิ้นเชิง เป็นเหตุให้ชนกลุ่มน้อยเกิดความไม่พอใจและทวิการเคลื่อนไหวที่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐบาลพม่ามากยิ่งขึ้น และเมื่อนายพลเนวินเข้าทำการรัฐประหารเมื่อปี พ.ศ. 2505 ได้จับกุมตัวเจ้าฟ้าและบุคคลสำคัญของรัฐต่าง ๆ ทุกรัฐมาควบคุมตัวไว้ ชนกลุ่มน้อยในรัฐต่าง ๆ จึงได้รวมตัวกันจัดตั้งกองกำลังเป็นกลุ่มต่าง ๆ ขึ้น เพื่อต่อต้านรัฐบาลพม่า โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะแยกตัวออกจากสหภาพพม่าและจัดตั้งเป็นรัฐเอกราชขึ้นต่อไป⁷⁴

กองกำลังชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ นั้น มีฐานที่มั่นอยู่บริเวณแนวพรมแดนไทย - พม่า โดยเฉพาะพื้นที่ในด้านที่ติดกับประเทศไทยจะเป็นเขตการสู้รบโดยตรง และเป็นเขตอิทธิพลของชนกลุ่มน้อยทั้งสิ้น นับจากอำเภอแม่สายจังหวัดเชียงราย เรื่อยลงมาจนถึงอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีกองกำลังชนกลุ่มน้อยที่สำคัญหลายกลุ่ม กองกำลังเหล่านี้ บางกลุ่มไม่ได้มีอุดมการณ์ทางการเมืองในการต่อสู้กับพม่าเพื่อปกครองตนเองแต่อย่างใดเพียงแต่ใช้เรื่องการเมืองเป็นข้ออ้าง แท้จริงแล้วกองกำลังชนกลุ่มน้อยเหล่านั้นมีพฤติกรรมในทางหาประโยชน์เพื่อความอยู่รอด กลุ่มสำคัญและมีอิทธิพลมากที่สุด ได้แก่ กลุ่มขุนส่า (Shan United Army : SUA) ซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยที่ส่งผลกระทบและเป็นปัญหาต่อความมั่นคงทั้งของไทยและพม่ามากที่สุด เนื่องจากเป็นกลุ่มที่มีพฤติกรรมเป็นขบวนการค้ายาเสพติดที่ใหญ่ที่สุด หลังจากที่รัฐบาลไทยได้ให้กำลังปราบปรามกวาดล้างฐานที่ตั้งสำคัญที่บ้านหินแตก อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย เมื่อเดือนมกราคม 2525 กองกำลังของขุนส่าจึงได้แยกสลายหลบหนีเข้าไปอยู่ในเขตแดนพม่าติดบริเวณแนวพรมแดนไทยตั้งแต่ เขตจังหวัดเชียงรายเรื่อยลงมาถึงเขตจังหวัดแม่ฮ่องสอน ในการนี้ได้จัดตั้งกองบัญชาการใหญ่ขึ้น 2 แห่ง ได้แก่ บริเวณพื้นที่ตรงข้ามกับอำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย (ใกล้กับบ้านหินแตก อันเป็นฐานที่มั่นเดิม) กับบริเวณพื้นที่ตรงข้ามกับอำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน อย่างไรก็ตามกองกำลังของขุนส่ายังคงดำเนินการค้ายาเสพติดอยู่ตามแนวพรมแดนติดกับประเทศไทยเหมือนเดิม นอกจากกลุ่มของขุนส่าแล้วยังมีอีกหลายกลุ่มที่มีฐานที่มั่นติดกับแนวพรมแดนไทย - พม่า ด้านภาคเหนือตอนบนของไทย เช่น กลุ่มของกองเงิน หรือ โบมูเฮง ซึ่งตั้งชื่อกลุ่มว่า สถาปปฏิวัติรัฐไท (Tailand Revolutionary Army : TRA) กองกำลังกลุ่มไทยใหญ่ หรือที่เรียกตัวเองว่ากองทัพรัฐฉาน (The Shan State Army : SSA) กองกำลังกลุ่มกะยา เป็นต้น

⁷⁴บุญกร กาญจนจารี, “พม่า” เอกสารประกอบคำบรรยายประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประจำภาคปลายปีการศึกษา 2529. (อัคราณา)

กองกำลังกลุ่มต่าง ๆ เหล่านี้ มีพฤติกรรมในเรื่องของการค้ายาเสพติดและการค้าของผิดกฎหมายตามบริเวณชายแดนเช่นเดียวกับกลุ่มขุนสำ อย่างไรก็ตาม กองกำลังที่ไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดก็มี เช่น กองกำลังชนกลุ่มน้อยที่อยู่ถัดลงมาทางใต้ ตั้งแต่บริเวณชายแดนไทยตรงข้ามกับจังหวัดตาก กาญจนบุรี เรื่อยลงไปจนถึงจังหวัดประจวบคีรีขันธ์และจังหวัดระนอง มีชนกลุ่มน้อยที่สำคัญ คือ กองกำลังกะเหรี่ยงอิสระ ซึ่งยังคงรักษาอุดมการณ์ที่จะต่อสู้กับรัฐบาลมาเพื่อปกครองตนเองอยู่ กองกำลังกลุ่มนี้มี บาเดิน เป็นประธานาธิบดี และมีนายพลโบเมียะ เป็นนายกรัฐมนตรี นอกจากกลุ่มกะเหรี่ยงอิสระแล้วเรื่อยลงไปเป็นที่ตั้งของชนกลุ่มน้อยสัญชาติมอญ ซึ่งมีการเคลื่อนไหวอยู่ใกล้กับบริเวณแนวชายแดนไทยตั้งแต่จังหวัดกาญจนบุรีลงไป⁷⁵ ซึ่งเป็นพื้นที่การยึดครองของกองกำลังชนกลุ่มน้อยสัญชาติพม่าติดชายแดนไทย ยกเว้นในเขตอำเภอท่าจีเหล็ก (ตรงข้ามอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย) อำเภอเมียวดี (ตรงข้ามอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก) และอำเภอเกาะสอง (ตรงข้ามจังหวัดระนอง) ซึ่งเป็นเพียง 3 อำเภอที่รัฐบาลพม่าสามารถควบคุมได้ จากสถิติของเจ้าหน้าที่ไทยในปี พ.ศ. 2532 พบว่า มีฐานที่มั่นของกองกำลังชนกลุ่มน้อยห่างจากพรมแดนไทยไม่เกิน 50 กิโลเมตร ประมาณ 148 แห่ง กำลังพลทั้งสิ้นประมาณ 15,936 คน⁷⁶ ที่เป็นฐานที่ตั้งของกองกำลังชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่าง ๆ ติดแนวชายแดนไทย

การที่กองกำลัง ชนกลุ่มน้อยมักจะมาจัดตั้งฐานที่มั่น ในบริเวณที่ติดกับชายแดนไทยนั้น มีเหตุผล 4 ประการ คือ⁷⁷

ประการแรก เพื่อใช้ประเทศไทยเป็นแหล่งส่งกำลังบำรุงในทุก ๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นอาหาร ยา รักษาโรค อาวุธยุทธโปกรณ์ที่ใช้ในการสู้รบ โดยได้รับการสนับสนุนจากพ่อค้าไทยลักลอบดำเนินการจัดส่งให้เพื่อแลกเปลี่ยนกับผลตอบแทนที่ค่อนข้างสูง

ประการที่สอง เพื่อใช้สถานพยาบาลของไทยรักษากำลังพลที่บาดเจ็บจากการสู้รบและเจ็บป่วยด้วยโรคภัยอื่นๆ ซึ่งฝ่ายเจ้าหน้าที่ของไทยจำเป็นต้องให้ความช่วยเหลือด้วยเหตุผลทางมนุษยธรรมยิ่งไปกว่านั้น บุคคลที่อยู่ในระดับผู้นำกองกำลังชนกลุ่มน้อยยังสามารถเข้ารับการรักษายาบาลจากโรงพยาบาลเอกชนที่มีชื่อเสียงของไทยได้ด้วย

ประการที่สาม เพื่อความสะดวกในการเดินทางข้ามพรมแดน มายังประเทศไทยของผู้นำหรือเจ้าหน้าที่ของกองกำลังชนกลุ่มน้อย ในการติดต่อประสานงานหรือรับความช่วยเหลือจากผู้ให้การสนับสนุนนอกประเทศ

⁷⁵ นาวาอากาศตรีประสงค์ สุ่นศิริ, "ประเทศรอบบ้านกับความมั่นคงแห่งชาติของประเทศไทย," จิตวิทยาความมั่นคง (กรุงเทพฯ : สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง, 2529), หน้า 281 - 282.

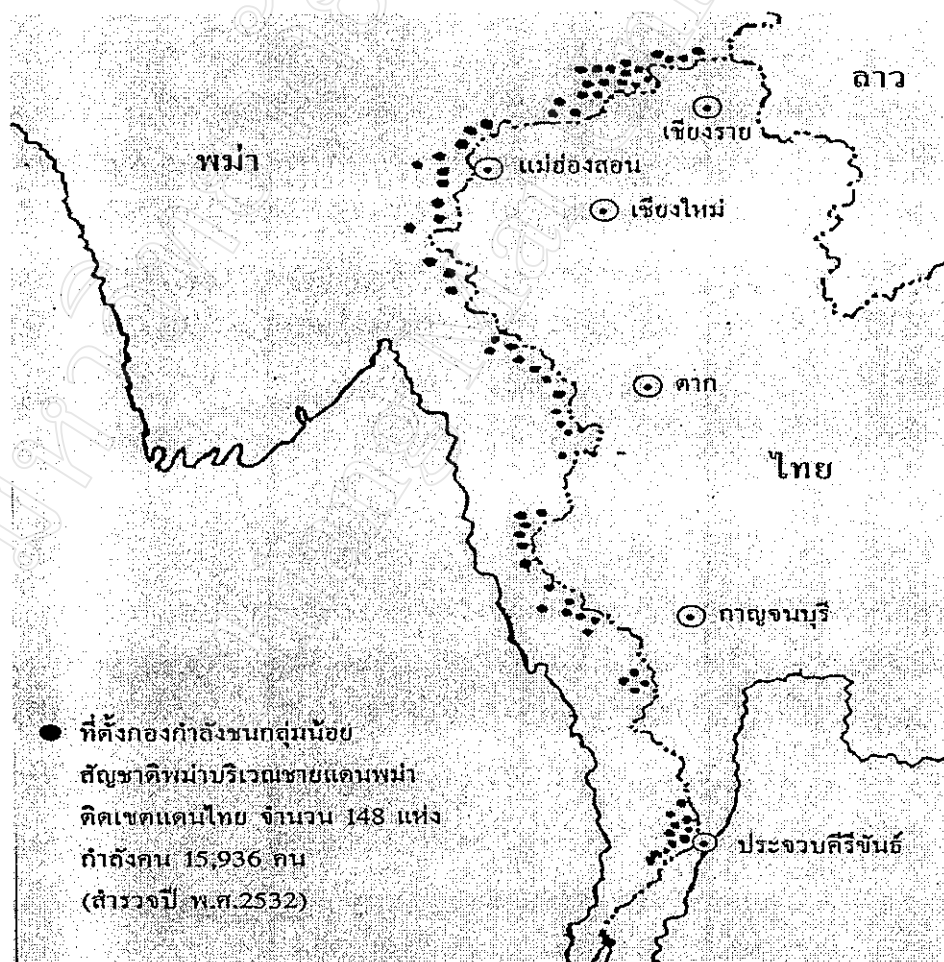
⁷⁶ ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการทหารสูงสุด, "สรุปข่าวความมั่นคงด้านสหภาพพม่า ฉบับที่ 9," 1 - 30 กันยายน 2532. (จัดสำเนา)

⁷⁷ เพ็งอ้าง.

ประการสุดท้าย เพื่อใช้ดินแดนไทยเป็นกำแพงป้องกันการโจมตีจากทางด้านหลัง ในบางครั้ง หากถูกรัฐบาลพม่ากดดันก็สามารถถอนกำลังหลบภัยเข้ามาในดินแดนไทยได้ ซึ่งฝ่ายไทยจำเป็นต้องรับไว้เป็นการชั่วคราวด้วยเหตุผลทางมนุษยธรรม

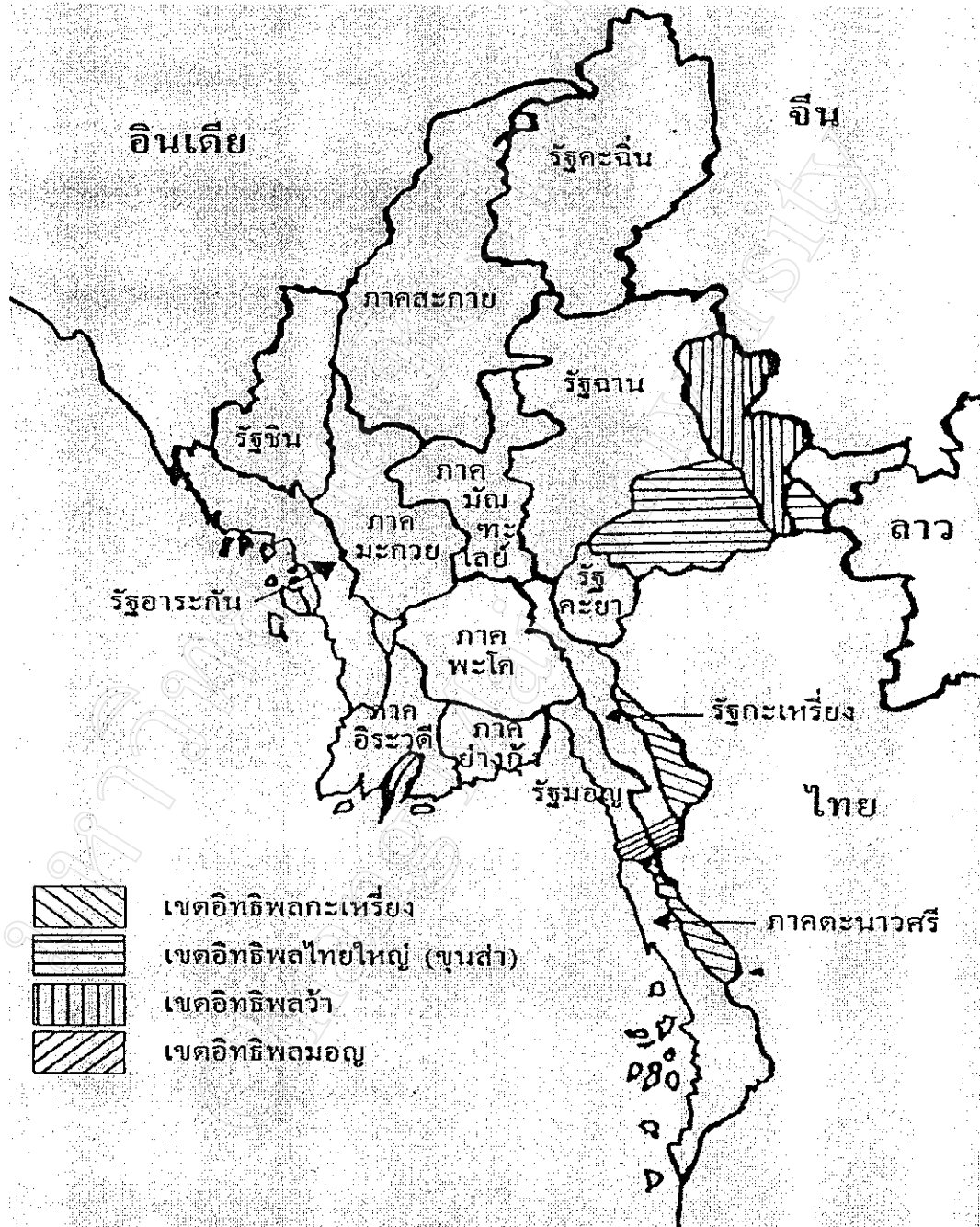
รัฐบาลพม่าได้พยายามดำเนินการปราบปรามกองกำลังชนกลุ่มน้อย มาโดยตลอดระยะเวลากว่า 30 ปี อย่างไรก็ตามการปราบปรามยังไม่มีท่าทีว่าจะยุติได้โดยง่าย เนื่องจากรัฐบาลพม่ายังไม่มีความเข้มแข็งเพียงพอทั้งในด้านการทหาร เศรษฐกิจ และการเมือง อีกทั้งยังไม่ได้รับการสนับสนุนจากประชาชนเท่าที่ควร นอกจากนี้พม่ายังมีปัญหภายในอีกหลายประการ อันเป็นอุปสรรคสำคัญในการจะเอาชนะกองกำลังชนกลุ่มน้อยได้

แผนภาพที่ 1 แผนที่สังเขปแสดงพื้นที่อิทธิพลของกองกำลังชนกลุ่มน้อยสัญชาติพม่าติดชายแดนไทย

ที่มา ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการทหารสูงสุด

แผนภาพที่ 2 แผนที่ตั้งเขตแสดงที่ตั้งกองกำลังชนกลุ่มน้อยสัญชาติพม่าติดชายแดนไทย

ที่มา ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการทหารสูงสุด

สถานการณ์ด้านชนกลุ่มน้อยที่มีการเปลี่ยนแปลง และควรเฝ้าติดตามอย่างใกล้ชิด ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับภัยคุกคามของยาเสพติด ก็คือ ขวามร่วมมือกันระหว่างกองทัพสหรัฐว่า (UWSA) กับกองกำลังรัฐฉาน (SSA)⁷⁸ ซึ่งหากเป็นจริงก็หมายความว่า ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงในอุดมการณ์และท่าทีของกองกำลัง SSA ที่ได้เคยตั้งเป้ามานานนับแต่ที่พม่าได้รับเอกราชจากอังกฤษ ว่าจะต่อสู้กับรัฐบาลพม่าจนกว่าตนเองจะได้รับสิทธิในการปกครองตนเอง ดังนั้นการที่กองกำลัง SSA จะหันไปร่วมมือกับกองทัพว่าซึ่งมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับ รัฐบาลพม่านั้น แสดงว่า อาจเกิดความท้อแท้ที่จะสู้รบต่อไป ในขณะที่กองทัพว่าเองคงมีกำลังกล้าแข็งขึ้นด้วยแรงหนุนจากรัฐบาลพม่า มิฉะนั้นคงไม่สามารถขยายพื้นที่ควบคุมบริเวณชายแดนฝั่งตรงข้ามกับคอคอดถั่ว อ.เชียงดาว และ อ.เวียงแหง จ.เชียงใหม่ ซึ่งเดิมเคยเป็นถิ่นมั่นของกองกำลัง SSA การแผ่อิทธิพลเพิ่มขึ้นของกองทัพว่าด้วยการสนับสนุนของรัฐบาลพม่านี้เอง เป็นสัญญาณที่แสดงว่า การผลิตยาบ้าในโรงงานตามแนวชายแดนโดยเฉพาะในเขตอิทธิพลของกลุ่มว่านั้น จะมีปริมาณเพิ่มมากขึ้น ควบคู่ไปกับการลักลอบค้าอาวุธเถื่อน ก็จะมีมากตามมาด้วย ทั้งนี้ยังไม่รวมถึงการขยายอิทธิพลของกองทัพสหรัฐว่าที่เข้าควบคุมพื้นที่ด้านตรงข้ามอ.ปาย และอ.ปางมะผ้า ของ จ.แม่ฮ่องสอน รวมทั้งเมียวดีด้านตรงข้าม อ.แม่สอด จ.ตาก โดยได้รับความร่วมมืออย่างดีจากกองกำลังกะเหรี่ยงพุทธ (DKBA) ที่ทราบกันดีว่ามีทหารพม่าให้การหนุนหลังอยู่

3.1 ปัญหาเสพติดกับความมั่นคงแห่งชาติ

บริเวณพื้นที่ตามแนวชายแดนไทย - พม่า ซึ่งมีปัญหาเสพติดอันส่งผลกระทบไปถึงความมั่นคงของชาติ คือ บริเวณภาคเหนือ และพื้นที่ในพม่า รวมไปถึงรอยต่อบริเวณ พม่า - ลาว - ไทย ที่เรียกกันว่า “สามเหลี่ยมทองคำ” กล่าวกันว่าเป็นแหล่งผลิตยาเสพติดที่สำคัญแห่งหนึ่งของโลกบริเวณดังกล่าวมีลักษณะเป็นป่าเขารกทึบ ยากแก่การตรวจการทั้งทางพื้นดินและทางอากาศ อีกทั้งบริเวณดังกล่าวยังเป็นเขตอิทธิพลของกองกำลังชนกลุ่มน้อย เช่น กลุ่มของขุนส่า กลุ่มกองทัพเมืองไต กลุ่มว่า ซึ่งเป็นอดีตพรรคคอมมิวนิสต์สหภาพพม่า และกลุ่มจีนฮ่อ ภูมิประเทศและภูมิอากาศในบริเวณดังกล่าวเหมาะสมต่อการปลูกฝิ่น และเป็นแหล่งหลบซ่อนในการแปรรูปฝิ่นที่เหมาะสม เพราะยากต่อการค้นพบและเข้าถึงแหล่งปลูกฝิ่นและผลิตยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ชนกลุ่มน้อยที่เป็นผู้ผลิตและค้ายาเสพติดรายใหญ่ที่สุด ได้แก่ กองทัพรัฐฉาน (Shan United Army : SUA) มีนายจางซีฟู หรือ ขุนส่า เป็นหัวหน้า กลุ่มนี้มีข้อตกลงกับพรรคคอมมิวนิสต์พม่าในการซื้อขายและลำเลียงฝิ่นผ่านพื้นที่อิทธิพลของพรรคคอมมิวนิสต์ โดยสามารถลำเลียงฝิ่นผ่านทางตอน

⁷⁸ Bangkok Post , September 4 , 2000 .p.1

เหนือของภูมิลานลงมาบริเวณชายแดนไทย – พม่า ได้อย่างสม่ำเสมอและเป็นจำนวนมาก กลุ่มนี้มีโรงงานผลิตเฮโรอีนขนาดใหญ่ตั้งอยู่ในพม่าตรงข้ามกับจังหวัดเชียงรายและจังหวัดแม่ฮ่องสอน⁷⁹

จากการประมาณการคาดว่า กลุ่มของขุนสำสามารถผลิตเฮโรอีนได้ถึงประมาณร้อยละ 70 ของเฮโรอีน ทั้งหมดที่ผลิตได้ในบริเวณพื้นที่แถบชายแดนไทย – พม่า⁸⁰

นอกจากกลุ่มของขุนสำแล้ว ยังมีชนกลุ่มน้อยสัญชาติพม่ากลุ่มอื่น ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการผลิตและค้ายาเสพติด ได้แก่ กลุ่มกองทัพสถาปนาปฏิวัติรัฐไทย (Tailand Revolution Army : TRA) ซึ่งมีโบมูเฮง หรือ กองเงินเป็นหัวหน้า กลุ่มคะฉิ่น กลุ่มมูเซอร์อัสระ กลุ่มว้า กลุ่มจีนฮ่อ สำหรับจีนฮ่อ ส่วนใหญ่ที่เข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวพันกับการค้ายาเสพติดมักเป็นจีนฮ่อที่เคยอาศัยอยู่ในพม่า เช่น นายเล่าซู หรือ แวนโค แซ่แวน หรือ สว่าง แซ่ซู ซึ่งเป็นผู้ต้องโทษคดียาเสพติดที่หลบหนีไประหว่างถูกคุมขังเมื่อเดือนกรกฎาคม 2520 และปัจจุบันหลบซ่อนตัวอยู่ที่คอกกลางในเขตพม่าภายใต้การคุ้มครองของชนกลุ่มน้อย ส่วนอดีตกองกำลังจีนคณะชาติที่อพยพเข้ามาพักพิง ในดินแดนไทยได้มีข้อตกลง กับรัฐบาลไทย เมื่อครั้งอพยพเข้ามาอยู่ภายใต้การควบคุมของทางราชการว่าจะไม่เกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติดอีก กลุ่มนี้จึงลดบทบาทด้านยาเสพติดลงแต่กระนั้นยังมีข่าวออกมาว่ามีบุคคลในอดีตกองกำลังจีนคณะชาติบางคนยังคงมีบทบาทในเรื่องการค้ายาเสพติดบริเวณพรมแดนไทย – พม่าอยู่ ซึ่งเป็นเรื่องที่ทางการจะต้องตรวจสอบกันต่อไป⁸¹

กองกำลังดังกล่าวข้างต้น ยกเว้นกลุ่มขุนสำ ได้นำรายได้จากการผลิตและค้ายาเสพติดมาเป็นค่าใช้จ่ายในการบำรุงกองทัพ และจัดหาอาวุธเพื่อทำการสู้รบกับกองทหารพม่า อย่างไรก็ตามยังมีกองกำลังอื่น ๆ เช่น พวกกะเหรี่ยง มอญ คะยา คะฉิ่น จัดหาเงินมาบำรุงกองกำลังของตนโดยวิธีอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติด เพราะเกรงว่าจะเป็นที่รังเกียจและไม่ได้รับการสนับสนุนจากประชาคมโลกในการต่อสู้เพื่ออิสรภาพของตน⁸²

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติดระหว่างประเทศของกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐฯ ได้จัดทำรายงานประจำปี 2534 เกี่ยวกับสถานการณ์ยาเสพติดในพม่าโดยมีสาระสำคัญ ดังนี้⁸³

พม่ายังคงเป็นแหล่งผลิตฝิ่นและเฮโรอีนรายใหญ่ที่สุดของโลก นับตั้งแต่ทหารเข้ายึดอำนาจในพม่าเมื่อเดือนกันยายน 2531 ผลผลิตฝิ่นได้เพิ่มขึ้นเป็น 2 เท่า เนื่องจากการงดการให้ความช่วยเหลือจากต่างประเทศ ทำให้รัฐบาลลดการปราบปรามในเรื่องนี้

⁷⁹ พลเอกสาธุช เกิดผล, “ปัญหาความมั่นคงชายแดนไทย – พม่า ในเขตภาคเหนือของไทย” จิตวิทยาความมั่นคง, หน้า 336.

⁸⁰ เพิ่งอ้าง, หน้า 336 – 337.

⁸¹ เพิ่งอ้าง, หน้า 337.

⁸² เพิ่งอ้าง.

⁸³ “ปัญหาเสพติดในพม่า,” สยามจดหมายเหตุ 17 (3-9 เมษายน 2535) : 387 – 388.

ตั้งแต่ปี 2517 – 2531 การต่อต้านและการปราบปรามยาเสพติด เป็นเป้าหมายสำคัญของรัฐบาลพม่า เนื่องจากรายได้จากการค้ายาเสพติดถูกนำมาใช้ในการต่อต้านรัฐบาล โดยเฉพาะพรรคคอมมิวนิสต์พม่า (The Burmese Communist Party : BCP) ยุบไปเมื่อประมาณปี 2532 รัฐบาลจึงได้หันมาเน้นการปราบปรามขบวนการประชาธิปไตยแทน ทำให้การผลิตและการลักลอบค้ายาเสพติดขยายตัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ปลูกฝิ่นที่หน่วยงานของกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐฯ เคยให้ความช่วยเหลือในการปราบปรามมาก่อนปี 2531 สหรัฐฯ ประมาณว่าผลผลิตฝิ่นปี 2532/ 2533 มีจำนวนประมาณ 2,250 ตัน และเพิ่มขึ้นเป็นประมาณ 2,350 ตัน ในปี 2533 / 2534

ประมาณต้นปี 2533 รัฐบาลพม่าเริ่มให้ความช่วยเหลือทางทหารโดยตรงแก่ กลุ่มว้าเพื่อต่อสู้กับกองทัพรัฐฉาน (Shan United Army : SUA) ของขุนสำ ซึ่งเป็นศัตรูสำคัญของกลุ่มรัฐบาลทำให้พวกเขาส่งสามารถขยายพื้นที่อิทธิพลออกไปได้มากขึ้น โดยเฉพาะในพื้นที่ของ SUA และพวกเขาก็ได้เข้าดำเนินธุรกิจยาเสพติดในพื้นที่ที่ SUA ทำไว้ต่อไปแทน โดยที่รัฐบาลพม่าได้ทำمينเฉยต่อสภาพการณ์ดังกล่าว

สำหรับประเทศไทยเป็นเส้นทางสำคัญที่ผู้ผลิตยาเสพติดจะใช้ลำเลียงขนส่งน้ำยาเคมีที่เป็นส่วนประกอบในการผลิตยาเสพติดซึ่งต้องสั่งซื้อจากต่างประเทศ และยังใช้ประเทศไทยเป็นจุดศูนย์กลางสำหรับการค้ายาเสพติดอีกด้วย ทั้งนี้เพราะโรงงานผลิตยาเสพติดล้วนแต่ตั้งอยู่ในเขตพม่าติดกับพรมแดนไทยทางด้านเหนือ ประกอบกับในประเทศไทยมีเส้นทางคมนาคมที่สะดวกสบายเชื่อมโยงทั่วประเทศ เช่น จังหวัดเชียงราย จังหวัดเชียงใหม่ โดยผ่านช่องทางต่าง ๆ ตามแนวพรมแดนแล้วลำเลียงเข้าสู่กรุงเทพฯ ก่อนส่งต่อไปขายยังตลาดต่างประเทศ^๙

การค้ายาเสพติดของกองกำลังชนกลุ่มน้อยนั้น กระทบกระเทือนต่อความมั่นคงของไทยอย่างมาก เนื่องจากการต่อสู้เพื่อแย่งชิงผลประโยชน์ของกลุ่มผู้ผลิตและค้ายาเสพติด จนบางครั้งการต่อสู้ได้รุกกล้าเข้ามาในเขตไทยยังผลให้ราษฎรไทยในพื้นที่นั้นได้รับความเดือดร้อนจากการสู้รบ และการที่ประเทศไทยเป็นเส้นทางลำเลียงและศูนย์กลางการค้ายาเสพติด ย่อมทำให้ได้รับการตำหนิจากนานาประเทศ อีกทั้งยาเสพติดยังได้แพร่ระบาดเข้าสู่เยาวชนไทยทำให้ชาติต้องสูญเสียทรัพยากรบุคคลอันสำคัญ และยังผลให้สภาพสังคมขาดความสงบสุขและเกิดความยากจนในหมู่ผู้ติดยา ดังนั้นเจ้าหน้าที่ฝ่ายปราบปรามจึงต้องเร่งระดมกำลังปราบปรามไม่ให้มีการค้ายาเสพติด และร่วมมือกับทางฝ่ายพม่าเพื่อกำจัดแหล่งผลิตยาเสพติดที่ตั้งอยู่ในเขตแดนไทยและพม่าต่อไป

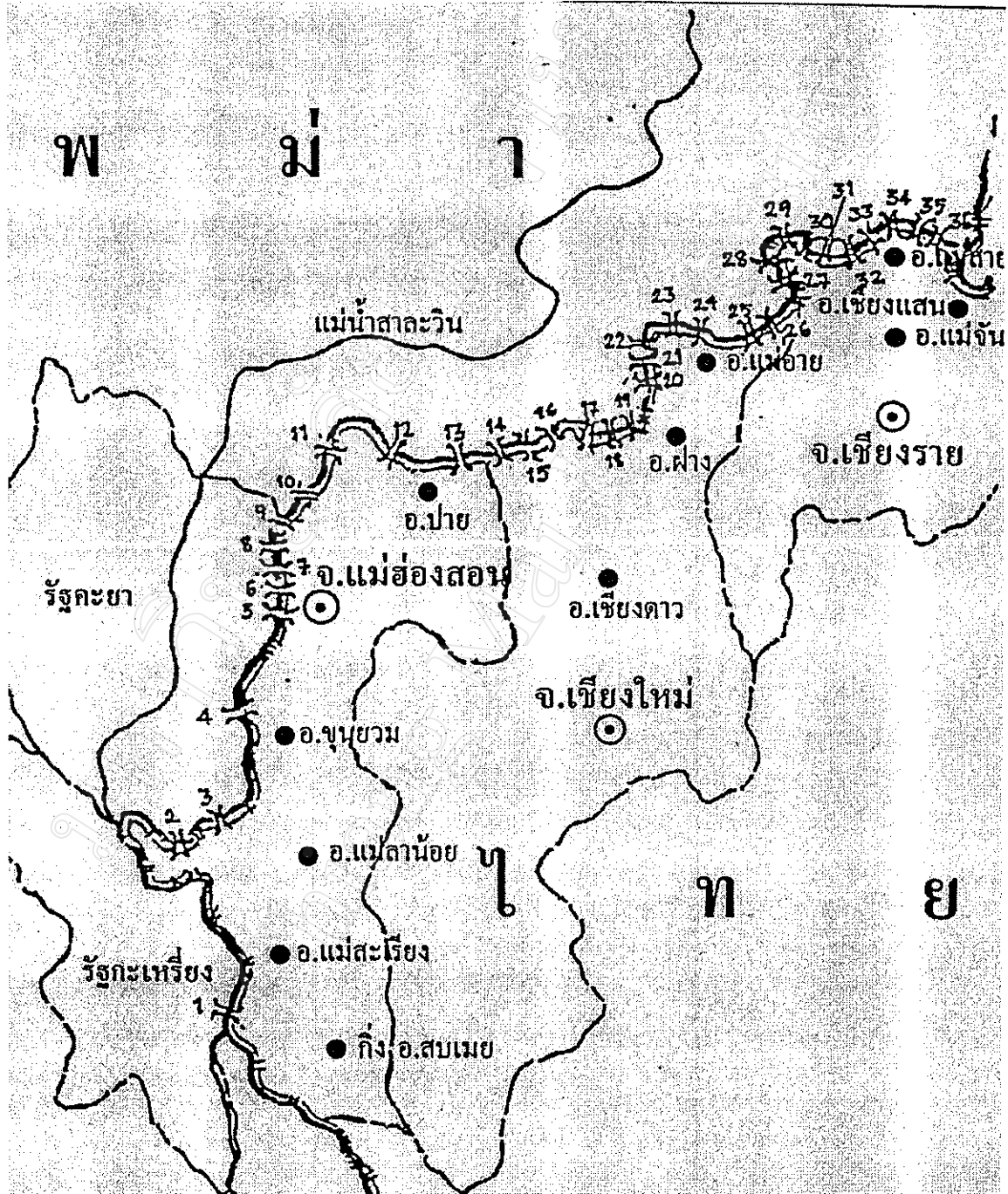
^๙ “Burmese Opium Draws Get -- Tough Call from US,” The Nation (15 November 1989).

แผนภาพที่ 3 แผนที่สังเขปแสดงที่ตั้งแหล่งผลิตยาเสพติดในเขตพม่าใกล้ชายแดนไทย

ที่มา ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการทหารสูงสุด

แผนภาพที่ 4 แผนที่สังเขปแสดงที่ตั้งช่องทางการค้ายาเสพติดในพื้นที่ชายแดน
ไทย-พม่า

ที่มา ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการทหารสูงสุด

ช่องทางการค้ายาเสพติดในพื้นที่ชายแดนไทย – พม่า

1. <u>ช่องทางท่าตาสึง</u>	ท 19. <u>ช่องทางก๊วผาวอก</u>
2. <u>ช่องทางเสาหิน</u>	ว 20. <u>ช่องทางตันตี</u>
3. <u>ช่องทางห้วยคั่นนุ่น</u>	ว 21. <u>ช่องทางปางตอง</u>
4. <u>ช่องทางแม่สุริน</u>	ว 22. <u>ช่องทางลันจู้</u>
5. <u>ช่องทางน้ำเพียงดิน</u>	ท 23. <u>ช่องทางคอยกลาง</u>
6. <u>ช่องทางในสอย</u>	ท 24. <u>ช่องทางน้ำกก</u>
7. <u>ช่องทางนาอ่อน</u>	ว 25. <u>ช่องทางคอยแหลม</u>
8. <u>ช่องทางปางอู้ง</u>	ว 26. <u>ช่องทางเล่าตำ</u>
9. <u>ช่องทางแม่ฮ่อ</u>	ท 27. <u>ช่องทางป่าบือ</u>
ท 10. <u>ช่องทางก๊วหก</u>	ท 28. <u>ช่องทาง บ. ลีซอห้วยหยวก</u>
11. <u>ช่องทางทหารเค็ด</u>	ท 29. <u>ช่องทางหัวแม่ดำ</u>
ท 12. <u>ช่องทางป่าแปก</u>	ท 30. <u>ช่องทางปางหนูน</u>
ท 13. <u>ช่องทาง บ.ค่ายหลวง</u>	ท 31. <u>ช่องทางพญาไพร</u>
ท 14. <u>ช่องทางหลักเต้ง</u>	ท 32. <u>ช่องทาง บ.แม่หม้อ</u>
ท 15. <u>ช่องทางก๊วช้างก๊บ</u>	ท 33. <u>ช่องทาง บ.เล่าล่อ</u>
ท 16. <u>ช่องทางห้วยน้ำแดง</u>	ท 34. <u>ช่องทาง บ. ป่าช้าง</u>
ท 17. <u>ช่องทางคอยถั่ว</u>	ท 35. <u>ช่องทาง บ. ก้อผักฮี้</u>
ท 18. <u>ช่องทางเมืองนะ</u>	ท 36. <u>ช่องทางผาหมี่</u>

- หมายเหตุ
1. ช่องทางหมายเลข 1 – 9 และ 11 ปัจจุบันเลิกใช้แล้ว
 2. ท – กลุ่มไทยใหญ่ (ขุนล่า) เป็นผู้ใช้
 3. ว – กลุ่มว้า เป็นผู้ใช้
 4. ช่องทางที่ขีดเส้นใต้ คือ ช่องทางรถยนต์

3.2 สถานการณ์ยาเสพติดประเทศไทย

เป็นที่ยอมรับกันแล้วว่าขณะนี้สถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติด โดยเฉพาะอย่างยิ่งยาบ้าเป็นไปอย่างกว้างขวางและมีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมามากมายไม่ว่า

จะเป็นปัญหาทางเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของประเทศ โดยยาบ้าได้แพร่ระบาดไปสู่สังคมไทยทุกชั้น ทุกเพศ ทุกวัย ทุกอาชีพ และครอบคลุมทุกพื้นที่ทั่วประเทศทั้งในเมืองและชนบทและมีผู้เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการผลิต การค้าและการเสพเป็นจำนวนมาก

เดิทยาบ้าจะมีส่วนประกอบสำคัญ คือสารแอมเฟตามีนซึ่งผู้เสพส่วนใหญ่จะจำกัดอยู่ในกลุ่มของผู้ใช้แรงงาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ขยันสามารถทำงานได้ยาวนานขึ้นจะได้มีรายได้มากขึ้น แต่ต่อมายาบ้ามีการเปลี่ยนแปลง ส่วนประกอบสำคัญเป็นสารเมทแอมเฟตามีนโดยได้นำมาใช้เพื่อวัตถุประสงค์ในด้านความบันเทิงหรือคลายเครียด และหลายรายจะมีการใส่เฮโรอีนปนอยู่ด้วยทำให้ผู้เสพติดยาบ้าได้ง่ายและเร็วขึ้น ดังนั้น ยาบ้าจึงได้แพร่ระบาดไปอย่างกว้างขวางในทุกกลุ่มอาชีพทั้งในกลุ่มแรงงานภาคเกษตรกรรม กรรมกร แรงงาน ประมง ผู้ประกอบอาชีพขับรถ ผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับบันเทิงหรืองานกลางคืน กลุ่มผู้ว่างงาน และที่สำคัญขณะนี้ได้แพร่ระบาดเข้าไปในกลุ่มของเด็กและเยาวชนทั้งในและนอกสถานศึกษา โดยในปี พ.ศ. 2542 สำนักวิจัยเอแบคโกลบอลอินเตอร์เนตโพลส์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนนักศึกษา ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 - ประถมศึกษาตรี ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการและทบวงมหาวิทยาลัย พบว่าจากนักเรียน นักศึกษาทั้งหมด จำนวน 5,365,942 คน มีผู้ติดยาเสพติด 463,184 คน คิดเป็นร้อยละ 8.6 โดยเป็นผู้เสพยาบ้าถึงร้อยละ 4.8⁵⁵ นอกจากนี้ยังมีการผสมสารหนูหรือยาฆ่าหนูเข้าไป เพื่อกระตุ้นให้ออกฤทธิ์เร็วอันเป็นผลให้ทำลายระบบประสาทซึ่งเป็นภัยต่อชีวิตร่างกายของผู้เสพ

จากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีด้านการสังเคราะห์ทางเคมี ทำให้การผลิตยาบ้าสามารถทำได้ง่ายและผลิตได้ครั้งละเป็นจำนวนมาก ปัจจุบันพบว่าการลักลอบผลิตยาบ้าทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ แหล่งผลิตยาบ้าส่วนสำคัญส่วนใหญ่จะอยู่ภายนอกประเทศ ตามแนวชายแดนด้านทิศเหนือและมีการลักลอบลำเลียงเข้ามาจำหน่ายภายในประเทศ แม้ว่าจะได้มีการตั้งด่านสกัดตามจุดต่าง ๆ ที่เป็นเส้นทางลำเลียงแต่ก็ยังมียาบ้าที่เล็ดลอดเข้ามาเป็นจำนวนมาก

การค้ายาบ้าในปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบ และวิธีการเพื่อให้เข้าถึงผู้เสพในทุกกลุ่มเป้าหมาย โดยมีทั้งระบบการค้าส่ง และค้าปลีก โดยผ่านทางเครือข่ายซึ่งโยงใยถึงกันและครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ

สถานการณ์เมทแอมเฟตามีนยังคงมีความรุนแรง มีการผลิตปริมาณมากในประเทศพม่า และนำเข้าสู่ประเทศไทยในหลายช่องทาง รวมทั้งพื้นที่ด้าน สปป.ลาว ซึ่งมีชายแดนติดกับภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย ขณะเดียวกันยังมีการลักลอบผลิตเมทแอมเฟตามีนภายในประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ กทม. และปริมณฑล เพื่อกระจายให้กับลูกค้าตามภูมิภาคต่าง ๆ นอก

⁵⁵ เอกสารข้อเสนอแนะเกี่ยวกับมาตรการแก้ปัญหาเสพติด (กรณียาบ้า) โดย คณะกรรมการสภานโยบายแห่งชาติ สาขานิติศาสตร์ กันยายน 2543.

จากนี้ มีการลักลอบจำหน่ายและเสพเฮโรइनในบางพื้นที่ รวมทั้ง มีการลักลอบส่งออกไปยังต่างประเทศ ตลอดจนมีการลำเลียงกัญชาจากประเทศเพื่อนบ้านเพื่อส่งออกไปประเทศอื่น

อย่างไรก็ตามก็ยังคงมีการผลิตเมทแอมเฟตามีนปริมาณมากในประเทศพม่าอย่างต่อเนื่อง โดยแหล่งผลิตส่วนใหญ่กระจายอยู่ในบริเวณชายแดนไทย – พม่า ด้านตรงข้าม จ.เชียงราย เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน และตาก อย่างไรก็ตาม อุปกรณ์และเคมีภัณฑ์หลายชนิดจะจัดหาไปจากประเทศไทย โดยเฉพาะจากกลุ่มนักค้าในกรุงเทพมหานคร จัดส่งทางรถยนต์ หรือรถโดยสารประจำทางไปยัง อ.แม่สาย จ.เชียงราย และส่งต่อไปยังพื้นที่ผลิตต่อไป นอกจากนี้ ยังมีการผลิตเมทแอมเฟตามีนใน สปป. ลาว และกัมพูชา โดยส่งเข้ามาในประเทศไทยตามแนวชายแดน แต่มีปริมาณไม่มาก และผลผลิตด้อยคุณภาพกว่าในประเทศพม่า

ภาคเหนือเป็นจุดที่มีการลักลอบนำเข้าจากพม่ามากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ อ. แม่สาย จ. เชียงราย นอกจากนี้ ยังขยายไปยังจุดอื่นๆ เช่น อ. แม่สาย จ. เชียงใหม่ และ อ. ปาย อ. ปางมะผ้า จ. แม่ฮ่องสอน รวมทั้ง มีการนำเมทแอมเฟตามีนจากพม่าเข้ามาทาง สปป. ลาว ด้านตรงข้ามกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย และพบการลักลอบนำเข้าเมทแอมเฟตามีนทางชายแดนด้านประเทศ กัมพูชา อย่างไรก็ตามยังมีสัดส่วนน้อยเมื่อเทียบกับการนำเข้าจากพม่า และ สปป. ลาว

มีการจับกุมการส่งเมทแอมเฟตามีนไปต่างประเทศ ได้ทั้งในและต่างประเทศ โดยตั้งแต่ปี 2538 – 2542 รวม 12 คดี ของกลางกว่า 1,100,000 เม็ด สำหรับในปี 2543 จับกุมการส่งออกเมทแอมเฟตามีนในประเทศไทยได้รวม 8 ครั้ง ของกลาง 41,230 เม็ด และมีรายงานการจับกุมเมทแอมเฟตามีนจากประเทศไทยได้ในต่างประเทศ 10 คดี ของกลางเมทแอมเฟตามีน 50,103 เม็ด ปลายทางที่ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ เกาหลี สิงคโปร์ และจีนฮ่องกง โดยมีผู้ใช้แรงงานไทยในต่างประเทศ เป็นผู้บริโภคร^{๑๖}

การลักลอบลำเลียงยาเสพติดจากประเทศไทยไปต่างประเทศโดยเฉพาะเฮโรइनลดลงในปี 2542 เนื่องจากภาวะการผลิตยาเสพติดในบริเวณสามเหลี่ยมทองคำบริเวณชายแดนที่ติดต่อกับประเทศไทยในพื้นที่ภาคเหนือ มีการเปลี่ยนแปลงจากการผลิตเฮโรइनเป็นผลิตเมทแอมเฟตามีนมากขึ้น ทำให้มีการลักลอบนำเฮโรइनเข้าประเทศน้อยลง กลุ่มการค้าเฮโรइनในไทยหาซื้อเฮโรइनได้ยากขึ้น กลุ่มการค้าเฮโรइनที่มีความเคลื่อนไหวสำคัญในการลักลอบลำเลียงเฮโรइनจากไทยได้แก่ กลุ่มอาฟริกัน และกลุ่มชาวจีน ส่วนการลักลอบลำเลียงยาเสพติดไปต่างประเทศโดยภาพรวมมีแนวโน้มลดลง ยกเว้นเมทแอมเฟตามีน

^{๑๖} เอกสารประกอบการประชุม การระดมความคิดกำหนดแนวทางนโยบายเพื่อเอาชนะยาเสพติด ณ โรงแรมดุสิต ไอส์แลนด์ รีสอร์ท จ. เชียงราย ระหว่างวันที่ 10 – 11 มีนาคม 2544

แนวโน้มสถานการณ์ปัญหายาเสพติด ปี 2544 เมทแอมเฟตามีนยังคงมีปัญหาสำคัญของประเทศทั้งการผลิต การค้า และการแพร่ระบาด โดยส่วนใหญ่จะผลิตในประเทศเพื่อนบ้านลักลอบแล้วส่งเข้ามาจำหน่ายในประเทศไทย แม้จะมีมาตรการสกัดกั้นยาเสพติดบริเวณชายแดน แต่จากผลกำไรที่สูงและภาวะเศรษฐกิจที่ตกต่ำของประเทศ เป็นเหตุให้มีการค้าเมทแอมเฟตามีนกันมากขึ้น และผลจากการดำเนินการสกัดกั้นการลักลอบนำเข้ายาเสพติดบริเวณชายแดนภาคเหนืออย่างต่อเนื่องทำให้มีแนวโน้มการลักลอบนำเข้าบริเวณชายแดนด้านอื่น ๆ ของประเทศ ทั้งภาคกลาง ภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ลดจำนวนลง

การแพร่ระบาด ยังคงขยายตัวโดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชน และในระดับหมู่บ้าน / ชุมชน

ปี พ.ศ. 2536 จากการประมาณการจำนวนผู้ติดและใช้ยาเสพติดทั่วประเทศ โดยสำนักงาน ป.ป.ส. ร่วมกับ TDRI มีจำนวนผู้ใช้และผู้ติด ประมาณ 1.27 ล้านคน โดยมีสารระเหยเป็นตัวยาที่แพร่ระบาดมากที่สุดในขณะนั้น มีกัญชา ยาบ้า เฮโรอีน และฝิ่น เป็นตัวยาที่แพร่ระบาดรองลงมาตามลำดับ ดังนี้ สารระเหย 411,600 คน กัญชา 326,080 คน ยาบ้า 257,965 คน เฮโรอีน 214,180 คน และฝิ่น 62,660 คน⁸⁷

ปี พ.ศ. 2538- พ.ศ. 2539 ยาบ้าขยายตัวมากขึ้นเป็นยาเสพติดที่มีผู้ติดและผู้ใช้มากที่สุด และได้เปลี่ยนพฤติกรรมกระเสพ จากการเสพในกลุ่มผู้ใช้แรงงานเป็นการเสพเพื่อความบันเทิงในกลุ่มเยาวชน⁸⁸

ปี พ.ศ. 2542 สำนักวิจัยเอแบคโกลบอลอินเทอร์เน็ตโพลล์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ได้สำรวจประมาณการจำนวนนักเรียนนักศึกษาที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดมีจำนวน 663,290 คน คิดเป็นร้อยละ 12.30 ของจำนวนนักเรียน นักศึกษาที่สำรวจและประมาณการทั้งหมด⁸⁹

ปี พ.ศ.2543 สำนักงาน ป.ป.ส. ประมาณการผู้เสพติดและผู้ใช้ยาเสพติดมีจำนวน 2,813,544 คน โดยยาบ้าเป็นตัวยาที่แพร่ระบาดมากที่สุด สถานการณ์สำคัญ ได้แก่ ปัญหากลุ่มเยาวชนเข้ามาเกี่ยวข้องมากขึ้นและมีอายุเฉลี่ยลดลง โดยผู้เกี่ยวข้อง กลุ่มใหญ่ที่สุด อายุระหว่าง 15 – 19 ปี⁹⁰

ปัญหาเสพติดโดยเฉพาะอย่างยิ่งการแพร่ระบาดของยาบ้า เป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อสังคมไทยในขณะนี้ จากสถิติข้างต้น ทำให้เห็นถึงจำนวนผู้ติดยาเสพติด ที่เป็นปัญหาอยู่ใน

⁸⁷ เอกสารประกอบการประชุม การระดมความคิดเห็นกำหนดแนวทางเพื่อเอาชนะยาเสพติด ณ โรงแรมดุสิต โอต์ แอนด์ รีสอร์ท จ.เชียงราย ระหว่างวันที่ 10 – 11 มีนาคม 2544.

⁸⁸ เอกสารนโยบาย ยุทธศาสตร์ มาตรการ และองค์การดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดบริเวณชายแดนและพื้นที่ความมั่นคง ในช่วงแผนป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2540 – 2544.

⁸⁹ เอกสารข้อเสนอแนะเกี่ยวกับมาตรการแก้ปัญหาเสพติด (กรณียาบ้า) โดย คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขานิติศาสตร์ กันยายน 2543.

⁹⁰ Far Eastern Economic – Review, June 1, 2000, p.26.

ปัจจุบันนี้ เมื่อประมาณการกันไว้ว่า มีผู้ติดยาเสพติดในประเทศทั้งสิ้น 1.27 ล้านคน หรือประมาณร้อยละ 2.2 ของประชากรทั้งหมด⁹¹ แต่จากการที่มีการไหลทะลักเข้ามาของยาบ้าจากประเทศเพื่อนบ้าน เชื่อว่าจำนวนผู้ติดยาเสพติดโดยเฉพาะยาบ้าจะมีเพิ่มขึ้นอีกเท่าตัวซึ่งมาพิจารณาที่กลุ่มเสี่ยงคือ กลุ่มนักเรียน นักศึกษาก็พบตัวเลขที่น่ากลัวมาก เมื่อข้อมูลของสำนักวิจัยแอแบคเคเอสซีอินเตอร์เนตโพลล์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ เปิดเผยว่า ในช่วงระหว่างเดือนกรกฎาคม-สิงหาคม 2542 มีนักเรียน นักศึกษา ตั้งแต่ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 จนถึงระดับปริญญาตรี ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงมหาดไทยเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด จำนวน 663,290 คน จากจำนวนนักเรียน นักศึกษา 5,365,942 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 12.4⁹²

ตามประมาณการของทางราชการ ยาบ้าอย่างน้อยร้อยละ 60 ตกอยู่ในมือของวัยรุ่นที่มีอายุระหว่าง 15-19 ปี⁹³ ความจริงข้อนี้คงไม่เกินเลย อย่างน้อยยืนยันได้จากตัวเลขการจับกุมและยึดของกลางยาบ้า ซึ่งเมื่อ 2-3 ปีก่อน จับได้ครั้งละร้อยเม็ดพันเม็ด แต่ในระยะหลังจับได้ครั้งละหมื่น นับแสน และบางครั้งก็นับล้านเม็ด อย่างเช่น ครั้งล่าสุด ตำรวจ สกอ.แม่เมาะ จ.ลำปาง จับยาบ้าได้ถึง 4 ล้านเม็ด⁹⁴ เป็นต้น

3.3 แหล่งผลิตยาบ้า

แหล่งผลิตใหญ่ หรือต้นตอของยาบ้าไม่ได้อยู่ภายในประเทศ แต่อยู่ภายนอกประเทศ คือ ในประเทศพม่า⁹⁵ โดยเฉพาะบริเวณชายแดนที่ติดกับภาคเหนือของไทย นั่นคือ อยู่ในดินแดนของรัฐฉาน ซึ่งเป็นเขตอิทธิพลของกลุ่มว่า ซึ่งบางครั้งก็เรียกว่าแดง นายจุนทร์ ลักษณะวิศิษฐ์ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีในขณะนั้น ซึ่งรับผิดชอบเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้สัมภาษณ์ว่า “การผลิตยาเสพติด โดยเฉพาะยาบ้าเกือบร้อยละร้อยผลิตในประเทศพม่า และร้อยละ 90 ของผลผลิตทั้งหมดได้ถูกส่งเข้าสู่ประเทศไทย”⁹⁶ ยาบ้าเหล่านี้ผลิตจากโรงงานผลิตยาบ้าที่มีประมาณ 50 แห่ง ซึ่งตั้งเรียงรายอยู่ในบริเวณชายแดนพม่าฝั่งตรงกันข้ามกับ อ.แม่ฟ้าหลวง อ.แม่สาย จ.เชียงราย ฝั่งตรงกันข้ามกับ อ.เชียงดาว อ.เวียงแหง อ.ไชยปราการ อ.ฝาง และอ.แม่สาย จ.เชียงใหม่ ฝั่งตรงกันข้ามกับ อ.แม่ฮ่องสอน และสุดท้ายฝั่งตรงกันข้ามกับ อ.แม่สอด จ.ตาก

⁹¹ เฟ้งฮ้าง.

⁹² เอกสารนโยบาย ยุทธศาสตร์ มาตรการ และองค์การดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดบริเวณชายแดนและพื้นที่ความมั่นคง ในช่วงแผนป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2540 – 2544.

⁹³ Far Economic Review, June 1, 2000, p.26.

⁹⁴ มติชน, 16 กันยายน 2543, หน้า 1.

⁹⁵ เอกสารข้อเสนอแนะเกี่ยวกับมาตรการแก้ปัญหาเสพติด (กรณียาบ้า) โดย คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขานิติศาสตร์ กันยายน 2543.

⁹⁶ Bangkok Post, September 11, 2000, p.3.

ช่องทางการนำเข้ามาของยาบ้า นอกจากจะเข้ามาทางช่องทางตามแนวชายแดน 4 จังหวัดภาคเหนือ บางส่วนก็ลำเลียงผ่านทาง สปป.ลาว เข้าสู่ไทยด้าน จ.พะเยา จ.น่าน และ จ.อุตรดิตถ์ อีกทางหนึ่งก็ลำเลียงตามลำแม่น้ำโขงเข้าสู่ไทยทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคตะวันออก รวมทั้งการลำเลียงเข้ามาด้าน จ.ระนอง เมื่อพิจารณาบริเวณชายแดนไทยทั้งหมดแล้ว พล.ต.อ. สันต์ ศรุตานนท์ รอง ผบ.ตร. ยอมรับว่าง่ายต่อการทะลักเข้ามาของยาบ้า เพราะมีช่องทางเข้าถึง 732 ช่อง⁹

สำหรับแหล่งผลิตยาบ้าในประเทศพม่าด้านติดกับ จ.เชียงใหม่ จ.เชียงราย และ จ.แม่ฮ่องสอน นั้น สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มว้า ภายใต้การนำของ พ.อ.เหว่ย ไชถิง อายุ 43 ปี ตำแหน่ง ผบ.พลรบพิเศษกลุ่มว้าผสมฯ ที่เมืองยอน ซึ่งเป็นที่ตั้งของกองบัญชาการใหญ่ว้าภาคใต้ ซึ่งอยู่ตรงข้ามกับ อ.แม่สาย จ.เชียงราย ว้ากลุ่มนี้มีการประสานการดำเนินงานกับว้ากลุ่มที่ 2 เป็นอย่างดี

2. กลุ่มว้า ภายใต้การนำของ พ.อ.เหว่ย เซียะกั๋ง มีกองบัญชาการอยู่ที่เมืองใหม่ ตรงข้ามกับ อ.แม่ฟ้าหลวง จ.เชียงราย เหว่ย เซียะ กั๋ง มีกองบัญชาการอยู่ที่เมืองใหม่ ตรงข้ามกับอ.แม่ฟ้าหลวง จ.เชียงราย เหว่ย เซียะ กั๋ง เป็นชาวจีนฮ่อ มีชื่อไทยว่า นายประสิทธิ์ ชีวินนิติปัญญา อายุ 48 ปี ในอดีตเคยเป็นคนสนิทคู่ใจขุนล่า อดีตราชาเสพติดโลก แต่เมื่อเหว่ย เซียะ กั๋ง ร่วมมือกับรัฐบาลทหารพม่าปราบปรามขุนล่าสำเร็จ เขาก็ก้าวขึ้นแทนขุนล่าในฐานะราชาเสพติดโลกคนใหม่ ตัวขุนล่าเองก็ตัดสินใจวางมือ ยอมเข้าสวามิภักดิ์กับรัฐบาลพม่า สำหรับรางวัลค่าหัวนำจับ พ.อ.เหว่ย เซียะ กั๋ง กระทรวงการต่างประเทศสหรัฐฯ ได้ตั้งรางวัลไว้เป็นมูลค่าถึง 2 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นเงินไทย ในขณะนี้ก็กว่า 80 ล้านบาท

3. กลุ่มกองกำลัง ขุนล่าเดิม หรือบางครั้ง เรียกว่า กลุ่มอดีตขุนล่า กลุ่มนี้มีอิทธิพลในพื้นที่ชายแดนด้านจังหวัดแม่ฮ่องสอน ตามที่ปรากฏเป็นข่าวอยู่เนืองๆ ว่ามีการลักลอบนำเข้ายาบ้า ผ่านทาง อ.ปางมะผ้า และอ.ปาย นั้น เป็นผลงานของกลุ่มนี้

4. กลุ่มใจเจริญ หรือ หลีมั่งซา เกี่ยวดอง เป็นญาติ กับ อดีตผู้นำจีน ไก่กั๋ง เดิมทีผลิตเฮโรอีนมาก่อน ภายหลังหันมาผลิตยาบ้าเนื่องจากเล็งเห็นผลกำไรจากตลาดผู้เสพติด การนำเข้ายาบ้าของกลุ่มนี้จะเข้ามาทาง จ.ท่าขี้เหล็ก ของพม่า แล้วเข้ามาที่ อ.แม่สาย จ.เชียงราย เป็นหลัก ซึ่งการลำเลียงข้ามพรมแดนด้านนี้ สามารถลำเลียงได้ตลอดเวลา และที่ผ่านมานั้น ส่วนมากจะจ้างคนลำเลียงข้ามฝั่งครั้งละไม่มาก โดยผ่านทางสะพานข้ามแม่น้ำสาย และช่องทางข้ามแม่น้ำสายโดยใช้เรือ การขนอาจจะเป็นพันเป็นหมื่นเม็ดต่อครั้ง ก่อนที่จะนำมารวมกันในฝั่งไทย เมื่อมีจำนวนมากพอแล้วก็จะส่งเข้าสู่ตลาดภาคกลางและภาคอื่นต่อไป

⁹ มติชน, 17 กันยายน, หน้า 21.

เฉพาะชายแดนด้าน จ.เชียงใหม่ ซึ่งเป็นจุดที่การแพร่ระบาดของความรุนแรงเพิ่มขึ้นพื้นที่หนึ่ง นั้น จุดที่เป็นแหล่งระบายยาบ้าอยู่แถบ อ.ไชยปราการ อ.ฝาง และอ.แม่อาย พื้นที่เหล่านี้เป็นแหล่งระบายยาบ้าของกลุ่มว่าในสายการผลิตของ พ.อ.เหว่ย ไซ่ ดัง ส่วนพื้นที่แถบ อ.แม่ฟ้าหลวง และอ.แม่สาย จ.เชียงราย เป็นแหล่งระบายยาบ้าของกลุ่มว่าในสายการผลิตของ พ.อ.เหว่ย เชียะกัง สำหรับแหล่งผลิตยาบ้าทั้ง 4 กลุ่ม นี้ กว่าร้อยละ 80 ที่แพร่ระบาดอยู่ในไทย มาจากแหล่งผลิตของว่าทั้งสอง กลุ่ม กรณีที่ สกอ.แม่มาะ จ.ลำปาง จับยาบ้าที่ซุกซ่อนมาในรถบรรทุกหินสับดื้อ เมื่อวันที่ 14 กันยายน 2543 ได้นั้นก็มาจากแหล่งของกลุ่มว่า

ภายหลังที่กลุ่มว่าแดงประกาศสงบศึกกับรัฐบาลทหารพม่า เนื่องจากพม่าให้สิทธิการปกครองตนเองแก่ว่าแดงทางตอนเหนือของไทยตรงข้าม อ.แม่อาย จ.เชียงใหม่และ อ.แม่ฟ้าหลวง จ. เชียงราย มีอาณาเขตกว่า 50 กิโลเมตร โดยมี “เมืองสาต” เป็นฐานที่มั่น และ “เมืองยอน” ที่เป็นแหล่งผลิตยาเสพติดและยาบ้า ที่กำลังสถาปนาเป็นเมืองหลวงว่าแดง อยู่ห่างจากบ้านสันตติ์ดู่ ต.มะลิกา อ.แม่อาย จ.เชียงใหม่ เพียง 30 กิโลเมตร ภายใต้การนำของ“เจ้าอีหล่าย” ประธานสภาว่าแดง “หลี่ ซือ หลู” รองประธานสภา และ “เปา โย่ เฉียง” ผู้บัญชาการทหารสูงสุด (ผบ.สส.) ที่คุมกำลังทหารกว่า 5,000 นาย มี “พ.อ. ไซ่ถั่ง” หลานเจ้าอีหล่าย เป็นผู้บัญชาการรบพิเศษ ดูแลพื้นที่ส่วนหน้าที่ติดกับชายแดนไทยตั้งแต่คอยสันผัดหวาน จนถึงบ้านสันตติ์ดู่ อ.แม่อาย จ. เชียงใหม่ มีฐานปฏิบัติการทหาร 8 แห่ง ภายใต้การสนับสนุนของรัฐบาลทหารพม่า มาตั้งแต่ปี 2540

ในช่วงเวลาดังกล่าวได้มีการขอให้เปิดช่องทางบ้านสันตติ์ดู่ เมื่อเดือนสิงหาคม 2541 โดยผ่านคณะกรรมการร่วมชายแดนจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อลำเลียงสินค้าต้นผลิตยาบ้าไปสู่ว่าแดง และมีการนำยาบ้าเข้าสู่ไทยกว่า 200 ล้านเม็ด ในช่วงระยะเวลา 2 ปี มีการจับกุมยาบ้าและเฮโรอีน รายใหญ่ได้อย่างสม่ำเสมอ ทำให้คณะกรรมการร่วมชายแดนจังหวัดเชียงใหม่ เสนอไปยังกระทรวงมหาดไทย และสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) ปิดช่องทาง “สันตติ์ดู่” เมื่อเดือนสิงหาคม 2542 เนื่องจากพบว่า ว่าแดงพยายามสร้างถนนจากสันตติ์ดู่ไปยังเมืองยอน และเชื่อมถนนเลียบเลาะฝั่งพม่าตรงข้าม อ.แม่อาย อีก 10 กิโลเมตร เพื่อขยายอิทธิพล ในการลำเลียงเครื่องอุปโภคบริโภค วัสดุก่อสร้าง น้ำมันเชื้อเพลิง และสิ่งอำนวยความสะดวก ไปสร้างเมืองยอนอาณาจักรใหม่ว่าแดง ซึ่งมีพ่อค้าและนักลงทุนชาวไทยทั้งเปิดเผยและไม่เปิดเผยกว่า 20 ราย เข้าไปรับสัมปทานก่อสร้างถนน เชื้อเพลิงไฟฟ้าพลังน้ำ อาคารบ้านเรือน โรงแรม และบ่อนการพนัน ซึ่งประเมินกันว่ามีมูลค่าไม่ต่ำกว่า 2,000 ล้านบาท

ในขณะนั้นมีเอกชนรายใหญ่ของไทย 6 รายที่มีสัมปทานและติดต่อกับว่าแดง เช่น ห.จ.ก. ปุคาแคะสลัก บริษัท ส.เจริญวรรณ จำกัด บริษัทศรีระมิงค์ จำกัด บริษัทกิจลักษณ์ปิโตรเลียม

จำกัด บริษัทศิริดำรงเกียรติ จำกัด และ ห.จ.ก. โกลเด้น ไทเองเกิ้ล ซึ่ง 3 รายหลังบางแห่งได้ปิดกิจการและหยุดค้าขายกับวัวแดง แต่ในทางกลับก็ยังมีการติดต่อค้าขายอยู่เช่นเดิม

ห.จ.ก. ปุคาแคะสลัก ได้สัมปทานก่อสร้างถนนบดลูกรัง จากเมืองสาตถึงเมืองยอน 20 กิโลเมตร มูลค่า 13 ล้านบาท พร้อมกับส่งสินค้าอุปโภคบริโภคให้อีกงวดละ 5 – 10 ล้านบาท ในขณะที่บริษัท ส.เจริญวรรณ ส่งออกน้ำมันและเครื่องอุปโภคบริโภคเดือนละ 30 ล้านบาท ไม่นับรวมนักการเมืองท้องถิ่นที่เข้าไปรับเหมาก่อสร้างและนำคนงานนับพันคน เข้าไปพัฒนาเมืองยอน

นับตั้งแต่นั้นมา ช่องทางบ้านสันตันคูจึงถูกทางฝ่ายสภาความมั่นคงแห่งชาติ ทั้งฝ่ายทหาร ตำรวจและสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) ให้ความสำคัญจนกระทั่งตัดสินใจในการสั่งปิดด่านสันตันคูในที่สุด เพราะเนื่องจากกลายเป็นเส้นทางลำเลียงสารตั้งต้นและลำเลียงยาเสพติดได้ง่ายขึ้น

และมีข้อสังเกต จาก นายจุนทร์ ลักษณะวิศิษฎ์ อดีต รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ผู้กำกับดูแล ป.ป.ส. ได้ตั้งข้อสังเกตว่า ช่องทางสันตันคูไปถึงเมืองยอน ไม่มีชุมชนบ้านเรือนราษฎรของพม่าอาศัยอยู่ จึงน่าจะเป็นช่องทางลำเลียงยาเสพติดและกลายเป็นแหล่งฟอกเงินของกลุ่มวัวแดงไปโดยปริยาย และนับตั้งแต่นั้นมาด่านสันตันคูจึงถูกสั่งปิดจนถึงปัจจุบัน

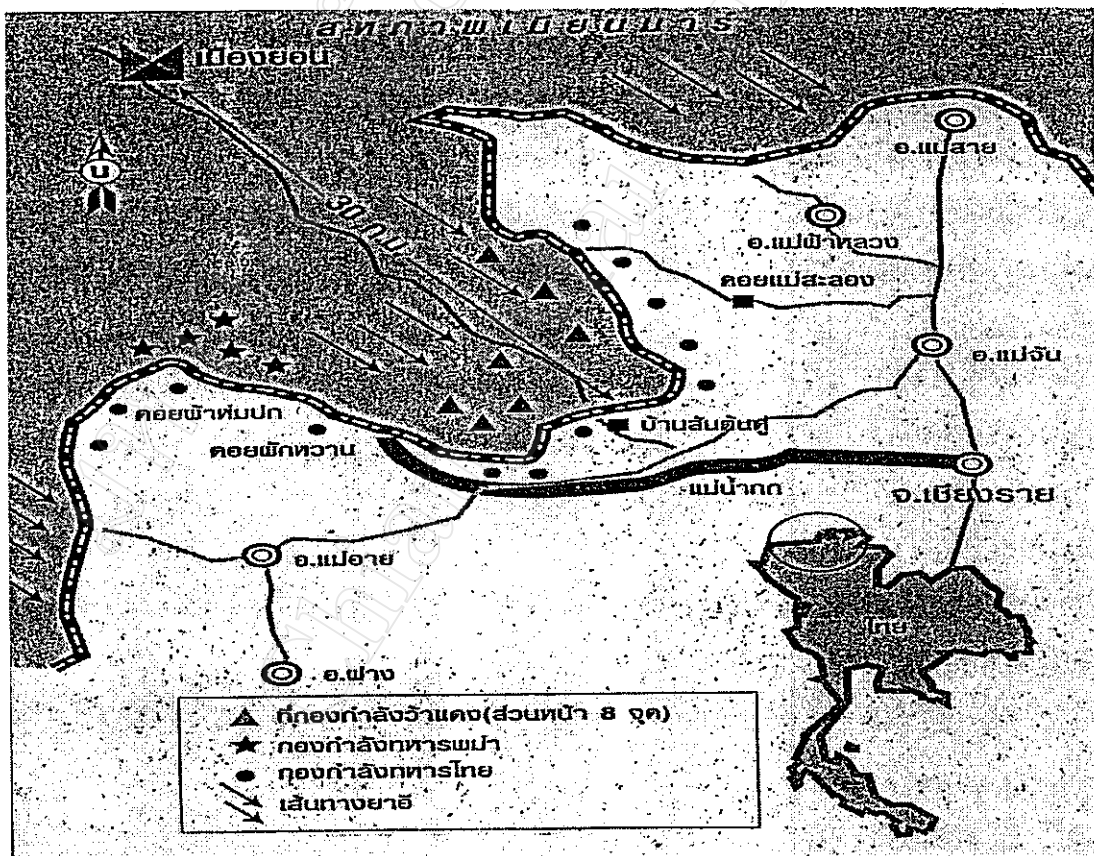
การปิดจุดผ่านแดนช่องทางสันตันคู บ้านสันตันคู หมู่ที่ 6 ต.ท่าดอน อ.แม่อาว จ.เชียงใหม่ เป็นการปิดเพื่อกีดกันมิให้มีการนำสินค้ายุทธปัจจัยออกนอกประเทศ

บ้านสันตันคู มีกองร้อย ร.นค.ร. 17 (1741) ค่ายขุนชนอมรรณ เป็นจุดที่ตั้งกองร้อยชั่วคราว และมีด่านศุลกากรเปิดทำการในวันอังคารและวันพฤหัสบดีของทุกสัปดาห์ เป็นช่องทางที่มีเส้นทางติดต่อไปยังเมืองยอนประเทศพม่า ระยะทางประมาณ 15 กิโลเมตร ใช้เวลาในการเดินทางประมาณ 45 นาที สภาพถนนเป็นถนนดินลูกรังกำลังอยู่ระหว่างการก่อสร้าง รถยนต์สามารถเดินทางเข้าออกได้

การค้าขายขณะนั้นมีบริษัทคนไทยที่ทำการติดต่อค้าขายกับกลุ่มวัวแดงที่เมืองยอน คือ บริษัท ปุคาแคะสลัก เชียงใหม่ บริษัทศรีระมิงค์ สินค้าที่มีการส่งออก เช่น เหล็ก ปูน ซีเมนต์ น้ำมันเชื้อเพลิง โดยส่งไปให้กลุ่มวัวแดงและขณะเดียวกันกลุ่มวัวแดงก็มีการส่งสินค้าเข้ามาในประเทศไทยซึ่งน่าจะเชื่อว่าจะมีการขนยาเสพติดเข้ามาเป็นบางครั้งอีกด้วย นอกจากนี้ในพื้นที่ดังกล่าวซึ่งเป็นพื้นที่ชายแดน ยังมีปัญหาการกระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับการลักลอบหลบหนีเข้าเมือง ปัญหาการลักลอบตัดไม้ทำลายป่าการลักลอบค้าของผิดกฎหมาย ตามแนวชายแดน และปัญหายาเสพติดจากสภาพปัญหาดังกล่าวเป็นสาเหตุที่ทางตำรวจภูธรภาค 5 ได้ทำหนังสือไปถึงผู้อำนวยการป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ภาค 3 เพื่อขออนุมัติในการปิดช่องทางดังกล่าว

ปัจจุบันช่องทางดังกล่าวได้ถูกปิดลงแล้ว เมื่อวันที่ 7 สิงหาคม 2542 โดยรัฐบาลได้ผ่อนผันให้คนไทยที่เดินทางไปประกอบอาชีพ หรือเดินทางไปค้าขายที่เมืองยอนเดินทางกลับเข้ามาในประเทศไทยภายใน 10 วัน และห้ามไม่ให้มีการนำสินค้าเข้า – ออก บริเวณดังกล่าวอีกต่อไปแต่จากการพิสูจน์ทราบ⁹⁸ พบว่าเมืองยอนก็ยังคงมีการก่อสร้างอยู่โดยยังมีสินค้าที่ใช้สำหรับก่อสร้างเข้าไป ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเส้นทางในประเทศพม่ามีเส้นทางเชื่อมโยงกันจาก บ้านท่าจีเหล็กไปยังเมืองยอน อย่างไรก็ตามหลังจากที่ได้มีการปิดจุดผ่านแดนที่สันตันดูแล้วการขนส่งสินค้ายุทธปัจจัยที่จำเป็นไปยังเมืองยอนกระทำได้ยากกว่าเมื่อครั้งยังไม่มี การอนุมัติปิดจุดผ่านแดนดังกล่าว

แผนภาพที่ 5 แผนที่สังเขปแสดงที่ตั้งหน่วยปฏิบัติการสกัดกั้นยาเสพติดตามแนวชายแดนไทย-พม่า

ที่มา หนังสือพิมพ์มติชนรายวัน ฉบับ วันที่ 17 มีนาคม 2544

⁹⁸ เอกสารการรายงานสถานการณ์ตามแนวชายแดน ของสถานีตำรวจภูธรภาค 5.

3.4 ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับพม่าต่อความมั่นคงของไทย

ประเทศไทยมีปัญหาเกี่ยวกับความมั่นคง ในบริเวณแนวพรมแดนด้านที่ติดต่อกับพม่าหลายประการ ทั้งนี้เนื่องจากสภาพทางภูมิศาสตร์ในบริเวณแนวพรมแดนทั้ง 2 ฝั่ง มีลักษณะเป็นทิวเขา สลับซับซ้อน และป่าทึบ ลักษณะดังกล่าวจึงเหมาะสมเป็นอย่างมากสำหรับใช้เป็นฐานที่มั่นในการสู้รบระหว่างกองกำลังชนกลุ่มน้อยกับกองกำลังทหารรัฐบาลพม่า หรือในบางครั้งระหว่างกองกำลังชนกลุ่มน้อยด้วยกันเอง ในบริเวณแนวพรมแดนที่ติดกับประเทศไทยก่อให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงของไทยหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการรุกรานอธิปไตย ความเสียหายอันเนื่องมาจากการสู้รบ ปัญหาผู้อพยพและปัญหาการค้าอาวุธสงคราม อีกทั้งลักษณะของภูมิประเทศ และภูมิอากาศ ในบริเวณนี้โดยเฉพาะบริเวณรอยต่อของ 3 ประเทศ คือ พม่า - ไทย - ลาว ที่เรียกว่า “สามเหลี่ยมทองคำ” นั้นเหมาะสมสำหรับการลักลอบผลิตยาเสพติดและสะดวก ในการลำเลียงขนส่งไปขายยังต่างประเทศ เพื่อเป็นรายได้สนับสนุนกองกำลังของกลุ่มตน

เนื่องจากพรมแดนระหว่างไทยกับพม่านั้นมีความยาวถึง 2,401 กิโลเมตร โดยประมาณ และมีช่องทางติดต่อระหว่างกันมากถึง 76 ช่องทางตลอดแนวพรมแดน ดังรายละเอียดในตารางที่ 1 อีกทั้งสภาพภูมิประเทศยังเป็นทิวเขาสลับซับซ้อนและป่าทึบ ทำให้ยากต่อการตรวจตราและควบคุมดูแลได้อย่างทั่วถึงจากเจ้าหน้าที่ของไทย” จึงเป็นการง่ายต่อการ ที่ทั้งพ่อค้าไทยและพ่อค้าพม่าจะลักลอบทำการค้ากันโดยไม่ผ่านพิธีการทางศุลกากร ซึ่งการค้านอกระบบแบบนี้ ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจของไทยด้วยเช่นกัน

นอกจากนี้ ไทยกับพม่ายังคงมีปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดแนวพรมแดน ในบางช่วงอีกด้วย ซึ่งเป็นผลมาจากการที่แนวพรมแดนส่วนใหญ่เป็นแนว พรมแดนตามธรรมชาติ อันได้แก่ ทิวเขา และแม่น้ำ จึงเกิดการเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลา ประกอบกับความตกลง เกี่ยวกับ เส้นกั้นพรมแดนที่ได้เคยทำไว้ในอดีตไม่ชัดเจนพอทำให้เกิดปัญหาระหว่างไทยกับพม่าอยู่เนือง ๆ และ ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของไทยด้วยเช่นกัน จากปัญหา ที่เกิดขึ้นทั้งหมด ในบริเวณแนวพรมแดนไทย - พม่า ซึ่งส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของไทยดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นนั้น ผู้มีส่วนในการกำหนด นโยบายของไทยต่อพม่าจึงมีความจำเป็นต้องให้ ความสำคัญต่อการดำเนิน ความสัมพันธ์กับพม่าอย่างมาก การจะใช้นโยบายกดดันพม่าในด้านต่าง ๆ ตามมติประชาคมโลกที่ คำนึง ถึงแต่เพียงหลักการของสิทธิมนุษยชนเท่านั้น ย่อมเป็นไปได้ในกรณีของไทย ทั้งนี้เพราะประเทศไทยอยู่ในฐานะประเทศ เพื่อนบ้านของพม่ามีพรมแดนติดต่อกันยาวที่สุด และมีช่องทางติดต่อระหว่าง 2 ประเทศตามแนวชายแดนมากมาย

^๗ นาวาอากาศตรีประสงค์ สุ่นศิริ, “ประเทศรอบบ้านกับความมั่นคงแห่งชาติของประเทศไทย” จิตวิทยาความมั่นคง หน้า 281 - 282.

ถึง 76 ช่องทาง ดังตารางที่ 1 ยังผลให้ประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณรอยต่อของแนวพรมแดนทั้ง 2 ประเทศมีการติดต่อกันอย่างใกล้ชิดเสมือนญาติพี่น้อง¹⁰⁰ อีกทั้งในบริเวณนี้ยังคงมีปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของไทยตามแนวชายแดนตะวันตก อีกหลายประการซึ่งรอการแก้ไขอยู่ ปัญหาที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่ได้กลายเป็นปัญหาระหว่างประเทศไปแล้ว เช่น ปัญหาการผลิตและการค้ายาเสพติด หากจะมองว่าปัญหาที่เกิดขึ้นภายในพม่าอันมีสาเหตุมาจากกองกำลังชนกลุ่มน้อย ที่ ต้องการ แยกตัวออกเป็นอิสระจนเกิดการสู้รบบริเวณใกล้แนวพรมแดน ติดประเทศไทยก็ตาม แต่มีผล ทำให้ไทยต้องพลอยได้ รับความเสียหายไปด้วย หรือปัญหาอื่น ๆ ที่มีอยู่ในบริเวณแนวพรมแดน ซึ่งอาจไม่เกี่ยวกับชนกลุ่มน้อย ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการค้าตามแนวชายแดน หรือปัญหาเส้นกันเขตแดนระหว่างประเทศก็ตาม ต่างล้วน เป็นปัญหาที่ทั้งไทยและพม่ามีส่วนเกี่ยวพัน จึงถือได้ว่าเป็นปัญหาความมั่นคงและผลประโยชน์ร่วมกัน การแก้ไขจะต้องร่วมมือกันจึงจะสำเร็จ ไทยเองมีความต้องการที่จะเร่งแก้ไขปัญหาเหล่านั้น ให้ลุล่วง เพื่อความมั่นคงตามแนวชายแดนด้านตะวันตก ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องรักษา สัมพันธภาพอันดี กับรัฐบาลพม่าไว้ต่อไป ดังคำสัมภาษณ์ของ ร.ต. ประพาส ลิ้มปะพันธ์ รัฐมนตรี ช่วยว่าการกระทรวง การต่างประเทศในสมัยนั้น ว่า

“ปัญหาตามแนวพรมแดนมีหลายเรื่องที่เราทำไม่ได้ เมื่อเรามีโอกาสสร้างความเข้าใจกับ พม่า ซึ่งอาจช่วยป้องกันการสูญเสียที่ไม่จำเป็นของราษฎรไทยที่อาศัยอยู่ในบริเวณพื้นที่ตามแนวชายแดน อันเป็นผลมาจากการสู้รบระหว่างกำลังของรัฐบาลพม่ากับกองกำลังชนกลุ่มน้อย เราก็ไม่ควรละทิ้งโอกาสนี้ มันจะเป็นประโยชน์มากหากการไปเยือนพม่าเป็นผลให้เราสามารถช่วยป้องกันการสูญเสียชาวบ้านไทยแม้เพียงหนึ่งชีวิต บ้านเพียงหนึ่งหลัง หรือหมู่บ้านสักแห่งที่จะต้องพบกับความเสียหายในอนาคต”¹⁰¹

¹⁰⁰ ทั้งนี้ได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์บรรดาข้าราชการและเจ้าหน้าที่หลายท่านที่ปฏิบัติงานอยู่ตามชายแดน

¹⁰¹ Bangkok Post , April 22 ,1990.

ตารางที่ 1 ช่องทางติดต่อบริเวณแนวพรมแดนไทย - พม่า

	จังหวัด	จำนวนช่องทาง	
1	เชียงราย	2	ท่าจี้เหล็ก และห้องลึก
2	เชียงใหม่	7	แม่ฮาด แม่ปอน แม่ปอน แม่ปอน แม่ปอน แม่ปอน แม่ปอน
3	แม่ฮ่องสอน	13	ปางมะผ้า หมอกจำแป่ ผาห้อย ห้วยโป่ง แม่ฮ่อม แม่คง แม่ลานชัย เมืองปอน ห้วยผา ขุนยวม แม่ลาหลวง แม่มาตัง และเวียงเหนือ
4	ตาก	13	บ้านช่องแคบ แม่กุ แม่ดาว ท่าสายลวด แม่กาสา แม่จะรา แม่ระมาด คะเนจื้อ แม่จัน แหล่งหลวง โกโกร แม่ดำน และ ท่าสองยาง
5	กาญจนบุรี	8	จรเข้เผือก สิงห์หล่มสน ปิ๊ลอก ท่าขนุน หินลาด ลิ่นถีน หนองลู และ โลโว
6	ราชบุรี	1	สวนผึ้ง
7	เพชรบุรี	2	บางน้ำลึก และ สองพี่น้อง
8	ประจวบคีรีขันธ์	15	หินเหล็กไฟ เขาน้อย กังกะทาย ฤๅษี อ่าวน้อย เกาะหลัก คลองวาน พงษ์ประสาท ห้วยยาง ทับสะแก อ่างทอง ธงชัย ร่อนทอง ปากแพรก และ ทรายทอง
9	ชุมพร	15	ร่มร้อ สลุย ปากจั่น มะมุ น้ำจืดน้อย น้ำจืดใหญ่ ลำเลียง บางแก้ว ทรายทอง ปากน้ำ หงาว ราชกรูด ม่วงกลาง นาคา และ กาพวน
	รวม	76	

นโยบายความมั่นคงของไทย

1. นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2541 – 2544)¹⁰² ซึ่งประกอบด้วยนโยบายด้านการเมืองภายในประเทศ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมจิตวิทยา ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การพลังงาน และสิ่งแวดล้อม ด้านการป้องกันประเทศ และด้านต่างประเทศ

2. นโยบายความมั่นคงแห่งชาติของไทยต่อพม่า (พ.ศ. 2540 - 2542)¹⁰³ ในด้านยาเสพติดได้เน้นการร่วมมือกับพม่าในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และเคมีภัณฑ์ทั้งในรูปทวิภาคีและพหุภาคี รวมทั้งการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมตามบริเวณชายแดน นโยบายความมั่นคงแห่งชาติของไทยต่อพม่า (พ.ศ. 2543 – 2545) ในด้านยาเสพติดเน้นการดำเนินทุกวิถีทางในการระงับยับยั้งการลักลอบส่งยาเสพติดเข้าไทย รวมทั้งป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมตามบริเวณชายแดน

3. นโยบายความมั่นคงแห่งชาติของไทยต่อลาว (พ.ศ. 2543 – 2545)¹⁰⁴ ในด้านยาเสพติดเน้นการร่วมมือในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมบริเวณชายแดนไทย – ลาว และการลักลอบนำยาเสพติดเข้าไทยหรือผ่านไทยอย่างเข้มงวดกวดขัน

4. นโยบายความมั่นคงแห่งชาติของไทยต่อมาเลเซีย (พ.ศ. 2543 - 2545)¹⁰⁵ ในด้านยาเสพติดเน้นการกระชับความร่วมมือกับมาเลเซียในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติโดยเฉพาะยาเสพติด อาวุธสงคราม การค้ามนุษย์ รวมทั้งการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมบริเวณชายแดน

5. นโยบายความมั่นคงชายแดนภาคใต้ (พ.ศ. 2542 – 2546)¹⁰⁶

6. นโยบายความมั่นคงทางทะเล (พ.ศ. 2542 – 2546)¹⁰⁷

1. แผนยุทธศาสตร์สกัดกั้นและปราบปรามยาเสพติดชายแดนภาคเหนือ¹⁰⁸

นายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรีในขณะนั้น ได้อนุมัติแผนยุทธศาสตร์สกัดกั้นและปราบปรามยาเสพติดชายแดนภาคเหนือ พ.ศ. 2542 – 2544 เมื่อวันที่ 16 กันยายน 2541 พร้อมทั้งสั่งการมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันดำเนินการให้เป็นไปตามแผน

¹⁰² เอกสารนโยบาย ยุทธศาสตร์ มาตรการ และองค์การดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดบริเวณชายแดนและพื้นที่ความมั่นคง ในช่วงแผนป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2540 – 2544. หน้า 6.

¹⁰³ เพิ่งอ้าง.

¹⁰⁴ เพิ่งอ้าง, หน้า 7.

¹⁰⁵ เพิ่งอ้าง.

¹⁰⁶ เพิ่งอ้าง.

¹⁰⁷ เพิ่งอ้าง.

¹⁰⁸ เพิ่งอ้าง, หน้า 12.

แผนนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อลดปัญหาการนำเข้ายาเสพติดจากแหล่งผลิตในประเทศเพื่อนบ้านเข้าสู่ประเทศไทย และมีวัตถุประสงค์รองเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับแนวป้องกันยาเสพติดพื้นที่ชายแดนเพื่อเป็นแนวสกัดกั้นการลักลอบนำยาเสพติดเข้ามา ในประเทศปราบปรามขบวนการผลิตและการค้ายาเสพติดที่สำคัญในพื้นที่ตอนในประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ภาคเหนือ และพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการการแก้ไขปัญหให้เป็นระบบและต่อเนื่อง

พื้นที่เป้าหมายประกอบด้วยพื้นที่เป้าหมายหลัก 3 จังหวัด ได้แก่ เชียงราย เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน

ภายใต้แผนยุทธศาสตร์สกัดกั้น และปราบปรามยาเสพติดชายแดนภาคเหนือประกอบด้วยยุทธศาสตร์สำคัญ 5 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

1. ยุทธศาสตร์การสร้างแนวป้องกันยาเสพติดบริเวณชายแดน โดยมุ่งเน้นการสร้างความมั่นคงบริเวณชายแดน มีมาตรการที่สำคัญคือ กำหนดวางมาตรการดำเนินงานในพื้นที่ หมู่บ้าน และช่องทางสำคัญ การจัดระเบียบภายในหมู่บ้านเพื่อการป้องกันและควบคุมพฤติกรรมบุคคลไม่ให้ก่อปัญหาความไม่สงบเรียบร้อย เพิ่มขีดความสามารถการดำเนินการด้านยาเสพติดแก่หน่วยงานและกองกำลังชายแดน วางมาตรการและแนวทางปฏิบัติในการป้องกันผลกระทบจากการดำเนินงานด้านยาเสพติดแนวชายแดน

2. ยุทธศาสตร์การรณรงค์ปฏิบัติการจิตวิทยาและประชาสัมพันธ์ โดยมุ่งเน้นการสร้างจิตสำนึกและความตระหนักต่อปัญหายาเสพติดในกลุ่มประชาชนในพื้นที่ชายแดน มีมาตรการที่สำคัญ คือ การรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด การปฏิบัติการจิตวิทยาต่อกลุ่มประชากรชาวเขาในหมู่บ้านชายแดน และการประชาสัมพันธ์

3. ยุทธศาสตร์การปราบปรามขบวนการผลิตและค้ายาเสพติดในพื้นที่ส่วนใน โดยมุ่งเน้นการปราบปรามทำลายขบวนการค้ายาเสพติดรายสำคัญในพื้นที่ภาคเหนือที่เชื่อมโยงกับกลุ่มการค้ายาเสพติดชายแดน มีมาตรการที่สำคัญคือ การปราบปรามขบวนการค้ายาเสพติดสำคัญ การสืบสวน สกัดกั้น เคมีภัณฑ์และยาเสพติด การเสริมประสิทธิภาพในกระบวนการบังคับใช้กฎหมายให้เป็นเอกภาพ และการพัฒนางานข่าวกรองและประสิทธิภาพของเจ้าหน้าที่สืบสวนปราบปราม

4. ยุทธศาสตร์การสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ โดยมุ่งเน้นในประเทศเพื่อนบ้านร่วมมือในการลดปริมาณการผลิตและค้ายาเสพติดที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทย มีมาตรการที่สำคัญคือ สร้างความร่วมมือในระดับชาติกับพม่า เพื่อเพิ่มระดับความร่วมมือในการแก้ไขปัญหการผลิตและการค้ายาเสพติดที่ส่งผลกระทบต่อประเทศไทย สร้างความร่วมมือในระดับชาติกับลาวในการลดปริมาณการผลิตและการค้ายาเสพติด โดยเฉพาะอย่างยิ่งยาบ้าบริเวณชายแดนที่ส่งผลกระทบต่อประเทศไทย สถาปนาความร่วมมือ

ในการแก้ไขปัญหาเสพติดกับจีนเพื่อลดเงื่อนไขการผลิตยาเสพติดที่ส่งผลกระทบต่อประเทศไทย ขยายความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาเสพติดในลักษณะพหุภาคีในระดับอนุภูมิภาคเพื่อลดปริมาณการผลิตและค้ายาเสพติด

5. ยุทธศาสตร์การพัฒนากำลังร่วมเพื่อบริหารจัดการปัญหาเสพติด โดยมุ่งเน้นที่จะสร้างความเป็นเอกภาพในการบริหารจัดการแผนยุทธศาสตร์ มีมาตรการที่สำคัญคือจัดองค์การบริหารจัดการในพื้นที่แบบพนักกำลังร่วมและสร้างประสิทธิภาพในการประเมินขึ้นาปัญหา

เพื่อให้การปฏิบัติตามแผนยุทธศาสตร์นี้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพนายกรัฐมนตรีจึงได้ลงนามในคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 192 / 2541 เมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2541 แต่งตั้งผู้รับผิดชอบดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์สกัดกั้นและปราบปรามยาเสพติดชายแดนภาคเหนือ โดยให้มีการจัดตั้งศูนย์อำนวยการประสานงานการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติดชายแดนภาคเหนือ (ศอ.ปน.) ที่กองทัพบกที่ 3 ทำหน้าที่เป็นกลไกการบริหาร อำนาจการ และประสานงานการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ชายแดนภาคเหนือให้เป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์ ต่อมานายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 26 / 2543 แต่งตั้งผู้รับผิดชอบดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์สกัดกั้นและปราบปรามยาเสพติดชายแดนภาคเหนือเพิ่มเติม

2. แผนสกัดกั้นและปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

หลังจากที่สถานการณ์ปัญหาการลักลอบนำเข้ายาเสพติดจาก ประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาทางบริเวณชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้ทวีความรุนแรงมากขึ้นและส่งผลกระทบ โดยตรงต่อสถานการณ์ปัญหายาเสพติดภายในประเทศ ปี 2542 กองทัพบกที่ 2 ร่วมกับสำนักงาน ป.ป.ส. ได้ร่วมกันดำเนินโครงการสกัดกั้นยาเสพติดตามแนวชายแดนในพื้นที่ 6 จังหวัด

เมื่อวันที่ 23 กันยายน 2542 คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) ได้มีมติเห็นชอบให้ จัดทำแผนสกัดกั้นและปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พ.ศ. 2543 – 2544

แผนนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อสกัดกั้นการลักลอบนำยาเสพติดจากประเทศเพื่อนบ้านมิให้เข้าสู่ประเทศไทย เพื่อบั่นทอน ลิดรอน ทำลายโครงสร้างการค้ายาเสพติดตามแนวชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเพื่อพัฒนาระบบบริหารจัดการการแก้ไขปัญหายาเสพติดตามแนวชายแดนให้มีประสิทธิภาพ

พื้นที่เป้าหมายประกอบด้วย 9 จังหวัด ได้แก่ เลย หนองคาย นครพนม มุกดาหาร อำนาจเจริญ อุบลราชธานี ศรีสะเกษ สุรินทร์ และบุรีรัมย์

ภายใต้แผนสกัดกั้น และปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วยมาตรการที่สำคัญ 4 มาตรการคือ

1. มาตรการด้านการข่าว โดยเน้นการปฏิบัติการข่าวกรองยาเสพติดบริเวณชายแดน
2. มาตรการแก้ไขปัญหายาในระดับพื้นที่ตามแนวชายแดน โดยเน้นการสืบสวนปราบปรามการลักลอบนำเข้ามาเสพติดตามแนวชายแดน การปฏิบัติการรณรงค์และปฏิบัติการจิตวิทยา การสกัดกั้นเส้นทางนำเข้าและลำเลียงยาเสพติดตามแนวชายแดน การปฏิบัติการพิเศษในพื้นที่เร่งด่วนการพัฒนา และส่งเสริมองค์กรชุมชนในพื้นที่ การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดในพื้นที่ การลดทอนโครงการสร้างกลุ่มอิทธิพลผลประโยชน์ตามแนวชายแดน
3. มาตรการปราบปรามกลุ่มการค้ายาเสพติดในพื้นที่รอยต่อส่วนใน โดยเน้นการปฏิบัติการสืบสวนปราบปรามกลุ่มการค้ายาเสพติดที่รอยต่อ และการสกัดกั้นการลำเลียงยาเสพติดตามเส้นทางสำคัญ

4. มาตรการจัดระบบการบริหารจัดการปัญหายาเสพติดตามแนวชายแดน โดยเน้นการจัดระบบการบริหารจัดการปัญหายาเสพติดชายแดน การกำกับ ติดตาม และประเมินผลสถานการณ์และการแก้ไขปัญหา การสร้างความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน และการพัฒนาบุคลากร

3. การพัฒนาแผนยุทธศาสตร์สกัดกั้นและปราบปรามยาเสพติดแนวชายแดนภาคกลาง

สืบเนื่องจากที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันสกัดกั้น และปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดนไทย – พม่า ทางภาคเหนือ และชายแดนไทย – ลาวทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้ส่งผลกระทบต่อกระบวนการเปลี่ยนแปลงของเส้นทางลำเลียงยาเสพติด การลักลอบนำยาเสพติดจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาทางชายแดนภาคกลางมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น

4. แผนปราบปรามยาเสพติดภาคใต้

ปัญหายาเสพติดในพื้นที่ภาคใต้ยังคงขยายตัวและมีความรุนแรงมากขึ้น รวมทั้งยังมีการลักลอบนำยาเสพติดจากต่างประเทศเข้ามาในพื้นที่ภาคใต้ด้วย นายบัญญัติ บรรทัดฐาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย / ผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการยาเสพติดแห่งชาติ จึงได้มีคำสั่งอนุมัติแผนปราบปรามยาเสพติดภาคใต้ (มิถุนายน - กันยายน 2543) และคำสั่งจัดตั้งศูนย์อำนวยการร่วมปราบปรามยาเสพติดภาคใต้ เพื่อดำเนินการสืบสวนหาข่าวผู้ค้ายาเสพติด เส้นทางลำเลียงยาเสพติด แหล่งเก็บและแพร่ระบาดยาเสพติด ปราบปรามจับกุมนักค้ายาเสพติดรายสำคัญ สกัดกั้นการลำเลียงยาเสพติด เข้าในพื้นที่ทั้งจากภายในประเทศและต่างประเทศกวาดล้างแหล่งเก็บและแพร่กระจายยาเสพติด ดำเนิน

การต่อข้อร้องเรียนของประชาชนในเรื่องยาเสพติดอย่างจริงจัง และลดเงื่อนไขของเจ้าหน้าที่รัฐไม่ให้ไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดทั้งทางตรงและทางอ้อม¹⁰⁹

3.5 แนวโน้มและความรุนแรงของปัญหายาบ้า

การผลิตยาบ้ามีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะจากแหล่งผลิตนอกประเทศ แม้รัฐบาลจะมีมาตรการสกัดกั้นเส้นทางลำเลียงบริเวณแนวชายแดนอย่างจริงจัง แต่กลุ่มผู้ผลิตและผู้นำเข้าก็ได้พยายามเปลี่ยนแปลงเส้นทางลำเลียง และวิธีการซุกซ่อนยาบ้าอยู่ตลอดเวลาขณะเดียวกันการผลิตภายในประเทศยังคงมีความเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่องทั้งการผลิตอัดเม็ดด้วยเครื่องจักรกลและเครื่องมือขนาดเล็ก ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล กลุ่มผู้ค้าเดิมและผู้ค้าใหม่ได้ขยายเครือข่ายครอบคลุมพื้นที่ทุกภูมิภาคของประเทศโดยอิงกับอิทธิพลของเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล ส่วนที่เข้าไปเกี่ยวข้องเพื่อแลกเปลี่ยนกับผลประโยชน์จำนวนมาก นายกรัฐมนตรีได้ลงนามในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการป้องกันเจ้าหน้าที่ของรัฐมิให้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด พ.ศ. 2542 เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2542 และมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 29 มกราคม 2542 ซึ่งจากการบังคับใช้ระเบียบดังกล่าว มีเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดถูกจับกุมทั้งสิ้น 200 ราย ในจำนวนนี้มีถึง 187 ราย ที่เกี่ยวข้องกับ การครอบครองเพื่อจำหน่ายยาบ้า

การที่ประเทศไทยประสบภาวะเศรษฐกิจทำให้มีคนตกงาน การทำมาค้าขายและการประกอบอาชีพฝืดเคืองเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้มีผู้เข้ามาพึ่งพาอาศัยเพราะเข้าใจผิดคิดว่าจะช่วยให้ทำงานได้มากขึ้นเพื่อเพิ่มรายได้หรือเพื่อหนีความกดดันจากภาระหนักของชีวิตซึ่งขณะที่เสพยาบ้า นอกจากผู้เสพแล้ว ผู้ยากจนอีกจำนวนหนึ่งยอมเข้าสู่กระบวนการผลิตการค้าหรือจำหน่ายยาบ้าเพิ่มมากขึ้นเนื่องจากการค้ายาบ้าให้ผลตอบแทนที่มีมูลค่าสูงทำให้ผู้ค้าเสี่ยงที่จะกระทำความผิด แม้ว่ากฎหมายจะได้กำหนดอัตราโทษไว้สูงถึงขั้นจำคุกตลอดชีวิต หรือประหารชีวิตก็ตาม จากข้อมูลสถิติการจับกุมยาบ้า โดยมีสถิติการจับกุม ดังนี้

¹⁰⁹ เอกสารนโยบาย ยุทธศาสตร์ มาตรการ และองค์กรดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดบริเวณชายแดนและพื้นที่ความมั่นคง การประชุม การเชิงวิชาการในการปรับกลยุทธ์ด้านยาเสพติด วันที่ 15-16 พ.ย. 2543 ณ โรงแรมเซนจูรี่ปาร์ค.

ตารางที่ 2 แสดงสถิติผลการจับกุมยาเสพติดทั่วประเทศจำแนกตามชนิดยาเสพติด และน้ำหนักของ
กลาง (กิโลกรัม) ตั้งแต่ปี 2539-2543

ปี	เฮโรอีน	เฮกซ์ตาซี	ฝิ่น	กัญชาแห้ง	ยาบ้า	สารระเหย
2539	405	2 (ประมาณ 9,688 เม็ด)	1,168	16,723	817 (ประมาณ 9 ล้านเม็ด)	987
2540	324	20 (ประมาณ 80,047 เม็ด)	1,761	9,094	1,916 (ประมาณ 21 ล้านเม็ด)	829
2541	540	1 (ประมาณ 5,914 เม็ด)	1,738	5,873	3,009 (ประมาณ 33 ล้านเม็ด)	597
2542	425	5 (ประมาณ 21,790 เม็ด)	2,046	14,591	4,523 (ประมาณ 50.2 ล้านเม็ด)	4,140
2543	360	11 (ประมาณ 42,143 เม็ด)	719	8,741	6,607 (ประมาณ 73.4 ล้านเม็ด)	379

**หมายเหตุ : ประมวลผลเมื่อวันที่ 31 มกราคม 2544

ที่มา : หนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจ วันที่ 11-14 มีนาคม 2544

ในส่วนของการดำเนินคดีอาญาปรากฏว่าคดียาบ้ามีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นมาโดยตลอดเช่นกัน โดยมีสถิติการดำเนินคดีอาญาในศาลอาญาที่เป็นคดียาบ้า ดังนี้

ตารางที่ 3 สถิติการดำเนินคดีอาญาในศาลอาญาที่เป็นคดียาบ้า

ปี พ.ศ.	คดีอาญาทั้งหมด	คดียาเสพติด	คดียาบ้า
2540	10,658	6,060	3,090
2541	11,652	7,547	5,216
2542	15,433	11,109	9,136
2543(ถึงเดือนพฤษภาคม)	6,698	4,873	4,138

ที่มา : คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขานิติศาสตร์ กันยายน 2543 หน้า 2

3.6 สภาพปัญหาเกี่ยวกับยาบ้า

ปัจจุบันการควบคุมการผลิตยาบ้าทำได้ยาก เพราะสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ที่สามารถใช้ในการผลิตยาบ้าได้นั้นมีหลายตัว เมื่อควบคุมสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์บางตัว ผู้ผลิตก็จะหันไปใช้สารตัวอื่นทดแทนได้ และมีสารบางตัวที่ใช้ในอุตสาหกรรมอย่างอื่นอยู่ด้วย การควบคุมจึงทำได้ยาก อย่างไรก็ตาม เนื่องจากประเทศไทยได้ออกกฎหมายควบคุมสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด ทำให้มีการลักลอบนำสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์บางตัว เช่น กาเฟอีน กาเฟอีนไฮดรต และกาเฟอีนซิเตรต ในปริมาณจำนวนมากไปยังประเทศเพื่อนบ้าน โดยไปตั้งโรงงานผลิตยาบ้ากระจายอยู่ตามแนวชายแดน เมื่อผลิตยาบ้าเสร็จแล้วก็จะลักลอบเข้ามาจำหน่ายในประเทศไทยโดยนำผ่านเส้นทางลำเลียงต่าง ๆ แม้ว่าประเทศไทยจะได้ตั้งจุดสกัดเพื่อสกัดจับตามเส้นทางดังกล่าวแล้วก็ตาม แต่ก็สามารถดำเนินการปราบปรามได้ผลเพียงบางส่วนเท่านั้น เพราะแหล่งผลิตส่วนใหญ่ยังคงตั้งอยู่นอกเขตประเทศไทย

ยาเสพติดที่กฎหมายควบคุมอาจจำแนกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มตัวยาที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างอิทธิพลผลประโยชน์ และกลุ่มตัวยาที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการใช้ยาในทางที่ผิด โดยมีตัวยาที่แพร่ระบาดที่สำคัญ ได้แก่ เฮโรอีน เมทแอมเฟตามีน สารระเหย กัญชา โดยขณะนี้ตัวยาที่เป็นปัญหากระทบต่อสังคมในวงกว้าง ได้แก่ เมทแอมเฟตามีน หรือยาบ้า เนื่องจากเป็นตัวยาที่แพร่ระบาดอย่างกว้างขวางกระทบทุกกลุ่มเป้าหมายทุกพื้นที่ เกี่ยวข้องกับโครงสร้างอิทธิพลผลประโยชน์ ปัจจัยทางโครงสร้างเศรษฐกิจสังคมภายในประเทศและเกี่ยวเนื่องกับการเมืองในประเทศเพื่อนบ้าน จนอาจกล่าวได้ว่าในช่วงระยะเวลานี้เป็นช่วงการต่อสู้กับยาบ้า แต่ก็จำเป็นต้องเฝ้าระวังตัวยาอื่น ๆ ที่อาจเป็นปัญหาในระยะต่อไปสำหรับตัวยาอื่น ๆ ที่มีแนวโน้มจะแพร่ระบาดมากในระยะต่อไป ได้แก่ กลุ่มยากระตุ้นประสาท โดยเฉพาะ MDMA หรือยาอี

ทั้งนี้ ปัญหาเสพติดได้จำแนกออกเป็น 4 ลักษณะ ได้แก่ ปัญหาการผลิต ปัญหาการนำเข้า นำผ่าน ปัญหาการค้า ซึ่งเป็นปัญหาด้านตัวยา (Supply) และปัญหาการแพร่ระบาด ซึ่งเป็นปัญหาด้านการใช้ (Demand) ในแต่ละปัญหาได้มีมาตรการและการดำเนินงานเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาดังนี้

ปัญหาการผลิต

ปัญหาการผลิตอาจจำแนกเป็นปัญหาการผลิตภายนอกประเทศและการผลิตภายในประเทศ

1. การผลิตภายนอกประเทศ ภูมิภาคสามเหลี่ยมทองคำ ในพม่าและลาว ยังคงเป็นแหล่งปลูกฝิ่นและผลิตเฮโรอีนที่สำคัญของโลก ในราวปี 2538 หลังจากที่ได้มีการปราบปรามการผลิตภายในประเทศอย่างหนัก ทำให้มีการย้ายฐานการผลิตยาบ้าจากภายในประเทศไปผลิตภายนอกประเทศโดยชนกลุ่มน้อยในพม่า จากการประมาณการกว่าร้อยละ 80 ของการผลิตยาบ้าในปัจจุบันเป็นการผลิต

ภายนอกประเทศชายแดนพม่าด้านตรงข้ามจังหวัดเชียงใหม่ เชียงรายและแม่ฮ่องสอน โดยอาศัยเคมีภัณฑ์และสารตั้งต้นส่วนใหญ่จากจีนและอินเดีย

2. การผลิตภายในประเทศ การผลิตภายในประเทศที่สำคัญในอดีต ได้แก่ การปลูกฝิ่นและกัญชา การผลิตเฮโรइनและยาบ้า การดำเนินการที่ผ่านมาสามารถควบคุมการผลิตภายในประเทศได้ที่ยังคงเป็นปัญหา ได้แก่ การผลิตยาบ้าแต่เป็นลักษณะการผลิตขนาดเล็กและไม่ครบวงจร จากการรายงานการจับกุมการผลิตยาบ้า ในช่วงระยะ 3 ปี ที่ผ่านมา ส่วนใหญ่เป็นการผลิตอัดเม็ดด้วยมือและอุปกรณ์ดัดแปลง ยังไม่พบการผลิตหัวเชื้อและอัดเม็ดในคราวเดียวกัน

ปัญหาการนำเข้าและนำผ่านยาบ้า

ประเทศไทยเผชิญทั้งปัญหาการนำเข้ายาเสพติด เพื่อนำมาจำหน่ายภายในประเทศ และการนำไปจำหน่ายยังประเทศอื่น จากการที่เป็นประเทศเส้นทางผ่านยาเสพติด ปัญหาที่กระทบต่อประเทศไทยโดยตรง คือ ปัญหาการนำเข้ายาเสพติดจากภายนอกประเทศ โดยเฉพาะการนำเข้ายาบ้าจากพม่าและลาว เนื่องจากเป็นตัวยามีตลาดภายในประเทศไทยโดยตรง แต่อย่างไรก็ตามประเทศไทยยังมีพันธกรณีที่จะต้องให้ความร่วมมือในการสกัดกั้นการนำเข้ายาเสพติดที่จะออกจากประเทศไป

การนำเข้า ปัจจุบันมีการนำเข้ายาเสพติดจากต่างประเทศเข้าสู่ประเทศไทยที่สำคัญ ดังนี้

1. ยาบ้า จากชายแดน ด้านพม่า ลาว และกัมพูชา
2. เฮโรइन จากชายแดนด้านพม่า ลาว และจากเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรือดินแดนสามเหลี่ยมเสียวพระจันทร์ ซึ่งเป็นเฮโรइनคุณภาพต่ำราคาถูก
3. กัญชา จากชายแดนด้านลาว และกัมพูชา
4. ยาเค หรือ เคตามีน จากชายแดนด้านกัมพูชา
5. ยาอีและยาแก้ไอ จากชายแดนด้านมาเลเซีย
6. โคเคน วัตถุออกฤทธิ์ จากยุโรปและอเมริกา
7. น้ำยาเคมี จากยุโรป

การนำเข้า ยาเสพติดที่นำเข้าจากประเทศไทยไปยังต่างประเทศที่สำคัญ ได้แก่ เฮโรइन และกัญชา โดยขณะนี้ ยาบ้าเริ่มเป็นตัวยานำผ่านไปจำหน่ายให้ลูกค้าต่างประเทศมากขึ้น

ปัญหาการค้า

ปัญหาการค้ายาเสพติด อาจจำแนกออกเป็น 5 กลุ่ม ตามลักษณะกลุ่มเป้าหมายและพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. การค้าโดยกองกำลังชนกลุ่มน้อยในประเทศเพื่อนบ้าน
2. การค้าในลักษณะขายงานอาชญากรรมข้ามชาติ

3. การค้ารายใหญ่ในลักษณะขายส่ง ในจังหวัดและระหว่างจังหวัดภายในประเทศ
4. การค้ารายย่อย ระดับหมู่บ้าน ชุมชน
5. การมีอิทธิพลผลประโยชน์ของเจ้าหน้าที่รัฐ ทั้งการเป็นผู้ค้า ผู้สนับสนุน ผู้ปกป้องคุ้มครอง และการปล่อยปละละเลยไม่เอาใจใส่ดูแลรับผิดชอบ

ปัญหาการแพร่ระบาด

การแพร่ระบาด ในระดับหมู่บ้าน/ ชุมชน จากการสำรวจข้อมูลพื้นฐานยาเสพติดระดับหมู่บ้าน ชุมชน ซึ่งสำนักงาน ป.ป.ส. ร่วมกับกระทรวงมหาดไทยสำรวจ 2 ปี ต่อครั้ง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 เป็นต้นมา พบว่า การแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้าน/ ชุมชน เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยปีพ.ศ. 2535 สำรวจหมู่บ้าน/ ชุมชน 46,026 แห่ง มีปัญหา 18,696 แห่ง (ร้อยละ 40.6) ปีพ.ศ. 2537 สำรวจ 53,107 แห่ง มีปัญหา 20,825 แห่ง (ร้อยละ 40) ปีพ.ศ. 2539 สำรวจ 52,257 แห่ง มีปัญหา 23,841 แห่ง (ร้อยละ 45.6) และได้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 55 ในปีพ.ศ. 2542

ประเทศไทยเป็นทางผ่านของฝิ่น เฮโรอีน และยาบ้าที่สำคัญของพม่าในอดีตกองกำลังก๊กมินตั๋งใช้เส้นทางจากเชียงตุงของพม่าผ่านเข้ามายังท่าจีเหล็ก และพื้นที่บริเวณสามเหลี่ยมทองคำต่อชายแดนลาวเป็นเส้นทางขนส่งฝิ่น และเฮโรอีนเป็นเวลากว่า 4 ทศวรรษ สำหรับทางลำเลียงฝิ่นจากพม่าเข้าไทยนั้น นักค้าปัจจุบันยังคงใช้เส้นทางเดิมตามพรมแดนในจังหวัดเชียงรายที่อำเภอแม่ฟ้าหลวง อำเภอแม่จัน และอำเภอเชียงของ โดยทางบกและทางน้ำในจังหวัดเชียงใหม่ที่อำเภอเชียงดาว ในจังหวัดแม่ฮ่องสอนที่กิ่งอำเภอปางมะผ้า และอำเภอเมือง¹¹⁰

สำหรับเฮโรอีนนั้นมีเส้นทางขนส่งผ่านประเทศไทยหลายเส้นทางด้วยกันคือ

1. จากแหล่งผลิตขนส่งผ่านเมืองลาเซียว-ตองยี-เชียงตุง ท่าจีเหล็ก และเข้าสู่ประเทศไทยที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย
2. จากแหล่งผลิตผ่านย่างกุ้ง แล้วส่งต่อผ่านรัฐกะเหรี่ยงมาสู่ปลายทางที่เมืองเมียวดี ก่อนส่งต่อให้ลูกค้าที่จังหวัดตาก
3. จากแหล่งผลิตสู่ย่างกุ้ง แล้วขนส่งผ่านมายังทะวาย-มะริด และเข้าเขตไทยที่จังหวัดระนอง
4. จากแหล่งผลิตในบริเวณสามเหลี่ยมทองคำผ่านช่องทางต่าง ๆ ซึ่งอยู่ตามเส้นพรมแดนไทย-พม่า ตั้งแต่จังหวัดแม่ฮ่องสอน เชียงราย เชียงใหม่ ไปจนถึงจังหวัดตาก ซึ่งมีช่องทางผ่านรวมกันถึง 128 ช่องทาง ทางเหล่านี้ใช้เป็นเส้นทางขนส่งเฮโรอีนจากชายแดนลำเลียงเข้าสู่กรุงเทพฯ หรือส่งลงภาคใต้ หรือจังหวัดชายฝั่งทะเลตะวันออก
5. เส้นทางขนส่งบริเวณคอยกลาง ซึ่งเป็นเขตเดิมของขุนสำและปัจจุบันกลุ่มว่าพยายาม

¹¹⁰ มติชน, 12 พฤศจิกายน 2538.

ช่วงชิงจากทหารพม่า จะมีเส้นทางลำเลียงดังนี้คือ ใต้สันเขา (คอยกลาง) ลงมาด้านคอยอ่างขาง ถ้ำอ้อบ อำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่ ส่วนอีกเส้นทางหนึ่งได้แก่ด้านตะวันตกของคอยกลาง คือ บ้านห้วยฝี่ลำเลียงขึ้นไปยัง บ้านลานนา หวาย-สันจู้ (เส้นทางนี้ลูกสาวของนายพลเล่าลี อดีตนายพลคุมกองกำลังก๊กมินตั๋งคุมอยู่)¹¹¹

ยาเสพติดรูล้ำสุดจากพม่าได้แก่ ยาบ้า ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ของกลุ่มว่า UWSA ซึ่งจากแหล่งข่าวท้องถิ่นระบุว่ามิโรงงานผลิตยาบ้าประมาณ 9-10 แห่ง ในรัศมี 10 กิโลเมตร ของเมืองท่าจีเหล็กในพม่า ซึ่งอยู่ตรงข้ามกับตลาดอำเภอแม่สายของจังหวัดเชียงราย¹¹² ส่วนเส้นทางการขนส่งนั้นนอกจากจะใช้เส้นทางพรมแดนไทย-พม่า ซึ่งช่องทางที่ใช้ขนยาบ้าที่ใช้กันอยู่มี 60 ช่องทาง ซึ่งในจำนวนทั้งหมดนี้สามารถจัดส่งยาบ้ามายังประเทศไทยได้ถึง 8 ล้านเม็ดต่อเดือน แล้วยังใช้เส้นทางน้ำคือ แม่โขงเป็นเส้นทางลำเลียงจากพม่าไปยังลาวข้ามแม่โขงต่อไปยังหนองคาย หรือเส้นทางจากอำเภอเชียงแสนและอำเภอเชียงของเข้าสู่จังหวัดเชียงราย หรือเส้นทางจากท่าจีเหล็กแล้วขนส่งลงทางใต้ไปยังอำเภอแม่สาย อำเภอฝาง และอำเภอเชียงดาวในจังหวัดเชียงใหม่ ส่วนการขนส่งจากท่าจีเหล็กนั้นที่สะดวกที่สุดก็ได้แก่การขนส่งข้ามแม่น้ำแม่สายซึ่งเป็นเส้นทางพรมแดนไทย-พม่า โดยทางเรือใช้ท่าเรือใช้ท่าเรือ 4 จุด ที่เป็นแหล่งข้าม ได้แก่ ปางห้า ฝ่ายหิน สายลมจอยและท่าดินแดน¹¹³

อย่างไรก็ตาม จากยุทธการปราบปรามยาเสพติดของไทยภายใต้ชื่อ กับดักเสือ (Tiger Trap) ในปีพ.ศ. 2537 ทำให้ไทยประสบความสำเร็จในการสกัดกั้นกับการขนส่งยาเสพติดข้ามแดนจากพม่าได้ในระดับหนึ่งทำให้พ่อค้ายาเสพติดไหลตัวพากันหันไปใช้เส้นทางผ่านอื่นกันมากขึ้น¹¹⁴

¹¹¹ ผู้จัดการ, 8 มกราคม 2539

¹¹² Bangkok Post, November 9, 1997.

¹¹³ Bangkok Post, November 9, 1997, p.1 (Perspective)

¹¹⁴ Newsweek, January 29, 1996.